

Pakiet edukacyjny Zdolny uczeń

Wstęp

1. Przepisy prawne
2. Wsparcie instytucjonalne zdolnego ucznia
 - 2.1 Instytucje
 - 2.2 Stypendia, fundacje
3. Istota zdolności
4. Zdolny uczeń a szkoła
 - 4.1 Praca z uczniem zdolnym
 - 4.2 Rozwijanie zainteresowań ucznia
 - 4.3 Rola nauczyciela
5. Uczeń zdolny za granicą
6. Zdolny uczeń a rodzina
7. Terminologia
8. Wykaz książek

PAKIET EDUKACYJNY ZDOLNY UCZEŃ

Wyd. 2

Wrocław, 2011

W Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu została opracowana nowa forma wspierania nauczycieli w procesach nauczania i wychowania: tematyczne pakiety edukacyjne udostępniane drogą elektroniczną. Pierwszy pakiet poświęcony został problematyce praw człowieka.

Aktualnie oferujemy Państwu pakiet „Zdolny uczeń”. Znajdują się w nim różnorodne materiały dotyczące pracy z uczniem zdolnym. Wielu nauczycieli zastanawia się nad zastosowaniem najbardziej efektywnych metod pracy ze zdolnymi uczniami, wielu rodziców poszukuje odpowiedzi na pytanie jak pomóc swojemu utalentowanemu dziecku, wiele szkół oraz placówek edukacyjnych opracowuje programy wsparcia dla uczniów zdolnych. Samo zdefiniowanie ucznia zdolnego przysparza trudności: czy uczeń zdolny to ten, który ma wzorowe zachowanie i najwyższe oceny z poszczególnych przedmiotów szkolnych, czy może ten, który ma wysoki iloraz inteligencji, duże osiągnięcia oraz zdolności twórcze na różnych płaszczyznach życia? Nie ma jednoznacznych odpowiedzi na stawiane przez nauczycieli, rodziców, a często i samych uczniów pytanie - w jaki sposób pracować, aby rozwijać zdolności we właściwym kierunku. Każde zdolne dziecko wymaga odrębnego działania, dlatego proponujemy Państwu dostęp do materiałów już opracowanych.

Zagadnienie zdolnych uczniów jest na tyle ważnym i istotnym problemem, że na wniosek Komisji Europejskiej Parlament Europejski i Rada Unii Europejskiej ogłosiła ROK 2009 Europejskim Rokiem Twórczości i Innowacji.

Pakiet „Zdolny uczeń” jest źródłem wiedzy i informacji dostępnej w zgromadzonych zasobach Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej we Wrocławiu, zasobach sieci bibliotek pedagogicznych naszego województwa oraz zasobach Internetu. Uporządkowany został w następujących działach:

1. **Przepisy prawne** - regulacje prawne dotyczące wspierania rozwoju zdolności i talentów
2. **Wsparcie instytucjonalne zdolnego ucznia**
 - 2.1 Instytucje działające na rzecz dzieci zdolnych
 - 2.2 Stypendia, fundacje
3. **Istota zdolności** – w tej części przedstawiamy artykuły z czasopism oraz internetu omawiające koncepcje teoretyczne zagadnień: psychologia zdolności, rodzaje zdolności, charakterystyka ucznia (dziecka) zdolnego, jego promocja
4. **Zdolny uczeń a szkoła**
 - 4.1 Praca z uczniem zdolnym
 - a. Kształcenie ucznia zdolnego: metody, formy pracy, scenariusze zajęć
 - b. Rozwijanie ukierunkowanych, przedmiotowych zdolności na poszczególnych etapach kształcenia
 - 4.2 Rozwijanie zainteresowań ucznia
 - a. Wspieranie rozwoju ucznia poprzez specjalne działania szkoły: projekty edukacyjne, programy pracy, motywowanie
 - b. Zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań
 - c. Konkursy szkolne i pozaszkolne, olimpiady przedmiotowe
 - 4.3 Rola nauczyciela w kreowaniu zdolności i zainteresowań uczniów
5. **Zdolny uczeń za granicą**
6. **Zdolny uczeń a rodzina – rola rodziców w rozwijaniu zdolności ich dziecka**
7. **Terminologia - definicje słownikowe**
8. **Wykaz książek dostępnych w sieci dolnośląskich bibliotek pedagogicznych**

Zawartość treściowa materiałów jest zróżnicowana: scenariusze zajęć, konkursy i projekty możliwe do realizacji w szkołach, programy pracy z uczniem zdolnym opracowane przez szkoły, wypowiedzi nauczycieli, uczniów oraz innych osób zaangażowanych w rozwijanie zdolności i talentów dzieci i młodzieży.

1. Przepisy prawne

Zarządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 marca 1991 r. w sprawie zasad i warunków uczestniczenia wybitnie uzdolnionych uczniów w zajęciach przewidzianych tokiem studiów na kierunkach zgodnych z uzdolnieniami oraz zasad zaliczania tych zajęć. *Monitor Polski*. 1991, nr 10 poz.72.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83, poz. 562 i Nr 130, poz. 906, z 2008 r. Nr 3, poz. 9 i Nr 178, poz. 1097 oraz z 2009 r. Nr 58, poz. 475, Nr 83, poz. 694 i Nr 141, poz. 1150)
ogłoszono dnia 11 maja 2007 r.
obowiązuje od dnia 1 września 2007 r.

Daty wejścia w życie zmian: 1 września 2007 r., 9 stycznia 2008 r., 21 października 2008 r., 18 kwietnia 2009 r., 3 czerwca 2009 r., 1 września 2009 r.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 14 czerwca 2005 r.
w sprawie stypendiów Prezesa Rady Ministrów, ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. (*Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.*)

Ustawa o Systemie Oświaty z dn. 7 września 1991 r. - tekst jednolity (Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572)

Konwencja o Prawach Dziecka z dn. 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526; z 2000 r. Nr 2, poz. 11)

2. Wsparcie instytucjonalne zdolnego ucznia

2.1. Instytucje działające na rzecz dzieci zdolnych

- **Krajowy Fundusz na Rzecz Dzieci**
00 - 791 Warszawa, ul. Chocimska 14,
tel. 848-24-68; 848-23-98
<http://www.fundusz.org/fundusz.php>
Program pomocy wybitnie zdolnym:
<http://www.fundusz.org/fundusz.php?sec=art&cnt=79>

- **Towarzystwo Szkół Twórczych – Stowarzyszenie Szkół Aktywnych**
03 – 948 Warszawa, ul. Saska 59,
tel. 617-85-83; 663-64-65; 621-30-31
http://www.ssa.edu.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=16&Itemid=67
- **Stowarzyszenie TALENT**
Siedziba: Stowarzyszenie TALENT
ul. Bosmańska 28A /1
81-116 Gdynia
Biuro: Stowarzyszenie TALENT
Al. Zwycięstwa 96/98
81-451 Gdynia
<http://www.talent.edu.pl/>
- **„Primus Inter Pares” Fundacja na rzecz młodzieży wybitnie zdolnej i jej nauczycieli**
00 – 950 Warszawa, ul. Tamka 45/9,
tel. 827-93-40
<http://www.primusinterpares.pl/>
- **Fundacja im. Stefana Batorego**

00 – 586 Warszawa, ul. Flory 9,
tel. 848-80-55; 622-01-96
<http://www.batory.org.pl/>
- **Centrum Edukacji Artystycznej**
00 -071 Warszawa, ul. Krakowskie Przedmieście 21/23,
tel. 826-03-57; 827-72-06
<http://www.cea.art.pl/>

Artykuły z czasopism

GAJEWSKA, Anna. Szkoła dla rodziców. *Remedium*. 2001, nr 5, s.12.

Wolontariat rodziców: utworzenie funduszu stypendialnego dla dzieci zdolnych, organizowanie wypoczynku i inne formy współpracy.

GIZA, Teresa. Pomoc pedagogiczno-psychologiczna dla dzieci zdolnych. *Nauczanie Początkowe : kształcenie zintegrowane*. - R. 33 (55), nr 3 (2009/2010), s. 86- 90

Stan pomocy psychologiczno-pedagogicznej w Polsce w placówkach publicznych i niepublicznych.

GÓRAJEWSKA, Wanda. Dolnośląski System Wspierania Uzdolnień ma już 5 lat! *Oblicza Edukacji*. 2006, nr 1, s. 6-7.

Działania, mające na celu wspomaganie szkół, nauczycieli i uczniów w obszarze organizacji pracy, metod nauczania, programów i projektów wychowawczych służących rozwojowi każdego ucznia, a szczególnie ucznia zdolnego.

GÓRAJEWSKA, Wanda, ZAWADZKA, Katarzyna (oprac.). Dolnośląski System Wspierania Uzdolnień na co dzień : [wykaz szkół]. *Dolnośląskie Ścieżki*. 2005, nr 12, s. 149-[159].

Postulaty, podmioty Dolnośląskiego Systemu Wspierania Uzdolnień, główne działania systemowe w ramach DSWU, Dolnośląska Sieć Szkół Wspierających Uzdolnienia.

KALETA, Teresa. Dolnośląski System Wspierania Uzdolnień - po pięciu latach. *Dolnośląskie Ścieżki*. 2005, nr 12, s. [141]-146.

Doświadczenia z funkcjonowania Systemu.

KRAJEWSKA, Anna, KWIATKOWSKA-GÓRALCZYK, Małgorzata. Kształcenie ucznia zdolnego - konieczność czy wybór? : [materiały z konferencji]. *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. 2005, nr 3, s. 60-64.

Sprawozdanie z konferencji naukowej dotyczącej teoretycznych i praktycznych aspektów edukacji uczniów zdolnych.

KOZAK, Krystyna. WARS i SAWA : Warszawski system wspierania uzdolnionych. - (Programy wspierania talentów). *Dyrektor Szkoły*. - 2010, nr 5, dod. "Niezbędnik Dyrektora" s. 8-12

Uczeń zdolny i jego rozwój. Powody realizacji programu. Dotychczasowe inicjatywy. Założenia Warszawskiego systemu wspierania uzdolnionych. Certyfikat Prezydenta m.st. Warszawy WARS i SAWA dla szkół wspierających uzdolnionych.

KURASZ, Anna. Pomagamy uzdolnionym dzieciom wiejskim. *Nowa Szkoła*. 2006, nr 4, s. 46-48.

Działalność Klubu Promocji Uzdolnionego Dziecka Wiejskiego.

LEŚNIEWSKA, Danuta. Standardy jakości. *Dolnośląska Gazeta Szkolna*. 2002, nr 228, s. 11.

Zadania do spełnienia przez szkołę ubiegającą się o akredytację w obszarze rozwijania uzdolnień oraz włączenie do Sieci Szkół Wspierających Uzdolnienia.

LORKIEWICZ, Zbigniew. Drugi krok - Dolnośląska Sieć Szkół Wspierających Uzdolnienia. *Dolnośląska Gazeta Szkolna*. 2001, nr 220, s. 7.

Działania DODN w ramach budowanego Dolnośląskiego Systemu Wspierania Uzdolnień

LORKIEWICZ, Zbigniew. Prezentacja DSWU w kraju i zagranicą. *Dolnośląskie Ścieżki*. 2005, nr 12, s. [117]-126.

Dolnośląski System Wspierania Uzdolnień. Istota koncepcji jako całości.

LORKIEWICZ, Zbigniew. zDolny Śląsk : Dolnośląski System Wspierania Uzdolnień. *Dolnośląska Gazeta Szkolna*. 2001, nr 209, s. 4.

Zarys koncepcji Otwartej Pracowni Rozpoznawania i Wspierania Uzdolnień DODN we Wrocławiu

MIŁOSZEWSKA, Ewa. Zdolni zawadzają. *Głos Nauczycielski*. 2007, nr 15, s. 6.

System kształcenia uczniów szczególnie uzdolnionych w Polsce. Raport NIK za 2006r.

NAWROTEK, Halina. Dolnośląski System Wspierania Uzdolnień. *Oblicza Edukacji*. 2008, nr 24, s.20-21.

Prezentacja Dolnośląskiego Systemu Wspierania Uzdolnień, cele, działania, misja.

NAWROTEK, Halina. Klucz do sukcesu. *Oblicza Edukacji*. 2008, nr 20, s.20.

Relacja z przebiegu II Międzynarodowej Konferencji Dolnośląskiego Systemu Wspierania Uzdolnień (27-29 października 2008 r.).

NAWROTEK, Halina. Kolejny rok za nami. *Oblicza Edukacji*. 2009, nr 33, s.17-19.

Działalność Dolnośląskiego Centrum Wspierania Uzdolnień na rzecz uzdolnionych i utalentowanych uczniów.

NAWROTEK, Halina. Zapraszamy do Dolnośląskiej Sieci Szkół Wspierających Uzdolnienia. *Oblicza Edukacji*. 2008, nr 20, s.20.

Prezentacja zasad umożliwiających placówce wstąpienie do DSSWU.

PIOTROWSKI, Eugeniusz. Samorealizacja ucznia zdolnego w warunkach klasy szkolnej. *Studia Edukacyjne*. 1998, nr 4, s. [169]-180.

Badania uczniów z liceum ogólnokształcącego. Szkoła w opinii uczniów zdolnych.

Pomagamy wybitnie uzdolnionej młodzieży. *Gazeta Szkolna : aktualności*. 2008, nr 12, s. 18.

Krajowy Fundusz na rzecz Dzieci jest stowarzyszeniem, które opracowało program pomocowy dla uczniów zdolnych. Celem programu jest zwiększenie szans pełnego rozwoju wybitnie uzdolnionym uczniom polskich szkół i wyrównanie szans edukacyjnych uczniów ze środowisk mniej sprzyjających rozwojowi.

Propozycje Krajowego Funduszu na rzecz Dzieci w sprawie kształcenia uczniów wybitnie uzdolnionych w zreformowanym systemie edukacji. *Dyrektor Szkoły*. 1999, nr 6, s. 58-59.

RAKOWSKI, Ryszard. Krajowy Fundusz na rzecz Dzieci. *Dyrektor Szkoły*. 1999, nr 6, s. 56-57.

Rozmowa z sekretarzem "Krajowego Funduszu na rzecz Dzieci" o wspieraniu uczniów wybitnie zdolnych.

SALAŃSKI, Witold. Zachęcanie. *Głos Nauczycielski*. 1998, nr 49, s. 6.
Krajowy Fundusz na Rzecz Dzieci wspiera uczniów wybitnie zdolnych.

STAWIAK-OSOSIŃSKA, Małgorzata. Działalność Europejskiej Rady do Spraw Uzdolnionych. *Nauczanie Początkowe : kształcenie zintegrowane*. - R. 33 (55), nr 3 (2009/2010), s. 80-85

Informacja o programie i efektach pracy Europejskiej Rady do Spraw Uzdolnionych.

TAGOWSKI, Zenon. Miejsce Dolnośląskiego Systemu Wspierania Uzdolnień w Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego. *Dolnośląskie Ścieżki*. 2005, nr 12, s. [55]-56.

TEYSZERSKI, Romuald. O tym, jak szkoły wciąż gubią diamenty : raport NIK. *Gazeta Szkolna : aktualności*. 2007, nr 9, s. 10.

Najwyższa Izba Kontroli zaprezentowała raport dotyczący opieki nad uczniami szczególnie uzdolnionymi.

Uniwersytet Dzieci. Oprac. Anna Rękawek. - (Programy wspierania talentów). *Dyrektor Szkoły*. - 2010, nr 5, dod. "Niezbędnik Dyrektora" s. 13-16

Uniwersytet funkcjonuje od 2007 r. w Krakowie, Warszawie i Wrocławiu. Cele projektu. Kierunki studiów. Rodzice jako współorganizujący Uniwersytet. Inne projekty organizowane przez Uniwersytet Dzieci.

WRZAL, Małgorzata. Działania Dolnośląskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Informacji Pedagogicznej w obszarze wspierania uzdolnień na Dolnym Śląsku. *Dolnośląskie Ścieżki*. 2005, nr 12, s. 147-149.

WRZAL, Małgorzata. Rozwijać swoje zdolności. *Oblicza Edukacji*. 2007, nr 16, s. 8-9.

Idee, założenia Dolnośląskiego Systemu Wspierania Uzdolnień realizowanego przez Dolnośląskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Informacji Pedagogicznej we Wrocławiu.

2.2. Stypendia, fundacje

Materiały z internetu

[Ministerstwo Edukacji Narodowej: Świadczenia pomocy materialnej o charakterze motywacyjnym](#)

[Stypendia MEN](#)

[Stypendia i nagrody dla młodych naukowców Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej](#)

Programy stypendialne dla uczniów i studentów. [online]. [dostęp: 8 grudnia 2008]. Dostępny w World Wide Web: <http://pedagog.2lokroso.strefa.pl/pliki/stypendia.doc>

Wykaz programów stypendialnych dla wybitnych uczniów i studentów.

3. Istota zdolności

W tej części pakietu umieszczone zostały artykuły z czasopism oraz internetu omawiające tematykę: psychologia zdolności, rodzaje zdolności, charakterystyka dziecka (ucznia) zdolnego.

Artykuły z czasopism

BERNACKA, Ryszarda Ewa. Portretowanie dzieci przez pryzmat pojęć "zdolność" i "uzdolnienie". [Cz.] 1. *Nowa Poliszczyna*. 2003, nr 1, s. 56-60.

Zebranie i uporządkowanie psychologicznej wiedzy na temat rozpoznawania, rozwijania i kształtowania uzdolnień dziecka.

BERNACKA, Ryszarda Ewa. Portretowanie dzieci przez pryzmat pojęć "zdolność" i "uzdolnienie". [Cz.] 2. *Nowa Poliszczyna*. 2003, nr 2, s. 53-59.

Przedstawienie ogólnej charakterystyki dziecka uzdolnionego, wpływu zdolności intelektualnych dziecka na uczenie się i twórczość. Opis szkół twórczych i innych form nauczania dzieci uzdolnionych oraz hamulców twórczej postawy dziecka związanych z funkcjonowaniem szkoły.

BERNACKA, Ryszarda Ewa. Szkoła nie dla Ikarów. *Psychologia w Szkole*. 2006, nr 4, s.81-87.

Jak spostrzegają siebie uczniowie zdolni, o specyficznym typie osobowości nonkonformistycznej i konformistycznej.

BERNACKA, Ryszarda Ewa. Zdolność a uzdolnienie. *Wychowawca*. 2006, nr 1, s. 5-9.

Uzdolnienia uczniów - ujęcie psychologiczne. Charakterystyka dziecka zdolnego.

BIAŁAS, Liliana. Dziecko zdolne. *Bliżej Przedszkola*. - 2009, nr 6, s. 38.

Określenie cech małych dzieci, zapowiadających wybitne uzdolnienia w przyszłości. Wpływ okresu szkolnego na rozwój zdolności.

BIELUGA, Krystyna. Uczeń zdolny w klasach I-III. *Życie Szkoły*. 1997, nr 6, s. 340-346.

BODZIAK, Halina. "Edukacja talentu" Shinichi Suzuki : z doświadczeń pedagoga. *Życie Szkoły*. 2006, nr 3, s. 16(144)-199(148).

Założenia metody dr Shinichi Suzuki w nauczaniu muzyki. Metoda Helen Doron, nauczanie języka angielskiego bazujące na zasadach metody dr Shinichi Suzuki.

CHROST, Sławomir. Talent - dar czy zadanie? *Nauczanie Początkowe : kształcenie zintegrowane*. - R. 33 (55), nr 3 (2009/2010), s. 40-42

Refleksja na temat ucznia zdolnego, poparta przykładami z Biblii.

CHRUSZCZEWSKI, Michał H. Profile aktywności twórczej : intelektualne i osobowościowe składniki uzdolnień plastycznych i muzycznych. *Ruch Pedagogiczny*. 2006, nr 3/4, s. 27-40.

Psychologiczne warunki sprawnego działania w różnych dziedzinach aktywności. Wyniki badań, w którym uczestniczyli uczniowie średnich szkół muzycznych i plastycznych.

CIARKOWSKA, Wanda. Płeć a funkcje poznawcze człowieka - zdolności matematyczne i inteligencja. Cz. 1. *Psychologia Wychowawcza*. - 1998, nr 3, s. 193-206.

Przegląd literatury, w której zawarte są dane empiryczne.

CIARKOWSKA, Wanda. Płeć a funkcje poznawcze człowieka - zdolności matematyczne i inteligencja. Cz. 2. *Psychologia Wychowawcza*. - 1998, nr 4, s. 289-304.

Przegląd literatury, w której zawarte są dane empiryczne.

DYRDA, Beata. Trudne dzieciństwo dziecka zdolnego. *Chowanna*. - T. 1 (2010), s. [109]-117
Los dziecka zdolnego.

EJDYS, Dagmara. Szlifowanie diamentu. *Edukacja i Dialog*. 2006, nr 2, s. 56-59.

Uczeń zdolny.

GÓRECKA, Alicja. Rozwijanie zdolności ogólnych i zainteresowań uczniów klas początkowych. *Nauczanie Początkowe : kształcenie zintegrowane*. R.46: 2000/2001, nr 1, s. 69-84.

GUŁA-KUBISZEWSKA, Halina, STAROŚCIAK, Wojciech, KOSZCZYC, Marta. Rozpoznanie właściwości poznawczo-motorycznych ucznia warunkiem modyfikowania procesu wychowania fizycznego. *Kultura Fizyczna*. 2004, nr 1/2, s. 26-30.

Wyniki badań na temat związków uzdolnień ruchowych z wybranymi procesami poznawczymi (procesem inteligencji, pamięcią krótkotrwałą i wyobraźnią przestrzenną).

GUT, Renata. Kto odkryje mój talent? *Edukacja i Dialog*. 2008, nr 1, s. 17-20.

Aspiracje zdolnych, utalentowanych uczniów.

HOPPE, Christian, Stojanovic, Jelena. Supermózg w obrazie. *Charaktery*. - 2009, nr 7, s. 64-66

Naukowe sposoby wyjaśniania ludzkiego geniuszu.

JANUSZEWSKA-WARYCH, Maria. Uzdolnienia muzyczne, zdolności i muzykalność dzieci. *Nauczyciel i Szkoła*. 2006, nr 3/4, s. [109]-123.

Rozróżnienie między uzdolnieniami (struktura złożona z wielu zdolności muzycznych) a zdolnościami muzycznymi (słuch muzyczny, pamięć muzyczna, poczucie rytmu, smak muzyczny). Czynniki składowe muzykalności (poczucie tonalne, zdolność do wyobrażeń słuchowych, poczucie rytmu). Zewnętrzne i wewnętrzne uwarunkowania procesu edukacji muzycznej. Rozwój muzykalności u dzieci przedszkolnych i dzieci z młodszych klas szkoły podstawowej.

KONARZEWSKI, Krzysztof. Przypisywanie uzdolnień i kształcenie uczniów uznanych za uzdolnionych. *Dolnośląskie Ścieżki*. - 2009, nr 17/18, s. 213-223

Treść wystąpienia na II Międzynarodowej Konferencji w Kliczkowie nt. "Wspieranie uzdolnień każdego ucznia, kluczem do jego sukcesu".

KOSIEN, Bogdan. Uzdolnienia twórcze, ogólna sprawność umysłowa a wyniki w nauce dzieci w okresie dorastania. *Chowanna*. T. 1/2 (1999), s. 41-53.

Wyniki badań uczniów starszych klas szkoły podstawowej.

KRÓLAK, Adam. Sprawność, uzdolnienia ruchowe, talent. *Wychowanie Fizyczne i Zdrowotne*. 2007, [nr] 1, dod. s. (2)-(13).

Próba sprecyzowania pojęcia "talent sportowy". Identyfikacja i rozwój talentu na przykładzie gry w tenisa.

KROSNY-WEKSELBERG, Iwona. Pozorne szczęście, czyli blaski i cienie bycia prymusem. *Warsztaty Polonistyczne*. 1995, nr 3, s. 69-74.

Postawy rówieśników, nauczycieli i rodziców wobec uczniów zdolnych.

LIMONT, Wiesława. Szkoła - szansa czy zagrożenie dla ucznia zdolnego? *Psychologia w Szkole*. 2004, nr 3, s. 83-93.

Tylko niewielki procent osób wybitnie zdolnych rozwija swoje zdolności.

LIMONT, Wiesława. Wzmoczona pobudliwość uczniów zdolnych. *Psychologia w Szkole*. - 2009, nr 4, s. 37-44

Potencjał rozwojowy ucznia zdolnego. Specyfika odczuwania i reagowania uczniów zdolnych. Związki zdolności z typem wzmoczonej pobudliwości psychicznej.

LIMONT, Wiesława. Zdolności twórcze dzieci w wieku przedszkolnym. *Wychowanie w Przedszkolu*. 2002, [nr] 8, s. 451-454.

LIPIŃSKA, Katarzyna. Dysleksja u dzieci uzdolnionych muzycznie. *Szkoła Specjalna*. 2008, [nr] 2, s. 100-106.

Badania nad zjawiskiem dysleksji przeprowadzone wśród uczniów w Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej I stopnia im. Stanisława Moniuszki w Warszawie.

MARCINIAK, Barbara. Wspieranie uzdolnień - to szansa na sukces dziecka, nauczyciela i placówki oświatowej. Cz. 1. *Nasz Czas*. 2006, nr 10, s. 3-4.

Koncepcje teoretyczne, poglądy na istotę zdolności, uzdolnień. Modele zdolności.

MARCINIAK, Barbara. Wspieranie uzdolnień - to szansa na sukces dziecka, nauczyciela i placówki oświatowej. Cz. 2. *Nasz Czas*. 2007, nr 1, s. 6-7.

MIZERA, Michalina. Zdolny uczeń w twojej szkole / 1. *Sedno*. - 2009, nr 3, s. 28-32.

Praca z uczniem zdolnym. Uczniowie superzdolni. Krajowy Fundusz na rzecz Dzieci.
Zasady kwalifikacji

NYC, Iga, KARPIUK, Dawid. Ostrożnie, dziecko z talentem! *Wprost*. - 2010, nr 50, s. [56]-[58].

Genialne dzieci w show-biznesie.

OSZWA, Urszula. Matematyczny mózg. *Remedium*. 2002, nr 5, s. 10-11.

Rozwój liczenia, kształtowanie zdolności matematycznych, edukacja matematyczna.

PIOTROWSKI, Krzysztof T. Ile nieświadomości w twórczości. *Charaktery*. - 2009, nr 8, s. 70-72.

Wiedza a intuicja w procesie tworzenia.

PIOTROWSKI, Krzysztof T. Jak wykorzystać cegłę - o pomiarze twórczości. *Psychologia w Szkole*. - 2009, nr 4, s. 105-112.

Narzędzia, dzięki którym można określać potencjał uczniów i ich dyspozycje twórcze.

RADWAŃSKA, Jadwiga. „Martwa wiedza” czy ”klucz do poematu”? czyli jak rozpoznać i wspierać zdolnego ucznia. *Głos Pedagogiczny*. - 2010, nr 6, s. 16-19.

RYLSKA-JURUS, Aneta. Droga do zdolności. *Edukacja i Dialog*. - 2010, [nr] 3/4, s. 34-[36].

Wpływ genów i otoczenia na talent i inteligencje.

SADZIŃSKA, Beata. O uczniu zdolnym i jego pozycji w klasie. *Gazeta Szkolna : aktualności*. - 2009, nr 17/18, s. 18.

Osiągnięcia szkolne uczniów zdolnych. Cechy osobowości uczniów zdolnych i ich pozycja w klasie.

SCHMIDT, Joanna. W sytuacji genialnego Golema. *Edukacja i Dialog*. 2006, nr 6, s. 22-25.

Dziecko wybitnie uzdolnione.

SZMIDT, Krzysztof J., rozm. przepr. Jolanta Białek. MacGyver i Bill Gates w szkolnej ławce. *Psychologia w Szkole*. - 2009, nr 4, s. 16-25.

Rozmowa na temat rozwijania zdolności, kreatywności w polskiej szkole.

SĘKOWSKI, Andrzej E. Porozmawiajmy o uczniach zdolnych. *Psychologia w Szkole*. 2004, nr 3, s. 73-81.

Rozmowa nt. zdolności rozpoznawania ucznia zdolnego oraz korelacji między osiągnięciami szkolnymi a osiągnięciami życiowymi.

SĘKOWSKI, Andrzej E., ŁUBIANKA, Beata. Preferencja wartości uczniów zdolnych. *Przegląd Psychologiczny*. - 2009, nr 4, s. [409]-432.

Zagadnienie preferencji wartości osób zdolnych z perspektywy związków preferencji wartości z inteligencją, zdolnościami oraz osiągnięciami szkolnymi osób zdolnych.

SOSNOWSKA, Joanna. Szanse i zagrożenia dla rozwoju uczniów zdolnych. *Edukacja i Dialog*. 2001, nr 9/10, s. 61-65.

Cechy ucznia zdolnego. Osobowość a zdolności. Rola nauczyciela. Rodzice ucznia zdolnego.

SZUREK, Michał. Dzieci wybitnie zdolne to też dzieci specjalnej troski. *Dyrektor Szkoły*. 1999, nr 6, s. 52-55.

SZYMBORSKI, Krzysztof. Geografia geniuszu. *Polityka*. 2004, nr 18, s. 92-95.

Próba odpowiedzi na pytanie, skąd się biorą talenty?

TOKARZ, Aleksandra. Uczeń zdolny w szkole. *Nowa Szkoła*. 2004, nr 2, s. 4-13.

WOLPIUK-OCHOCIŃSKA, Anna, SĘKOWSKI, Andrzej. Wybrane aspekty funkcjonowania społecznego zdolnych uczniów o zróżnicowanych osiągnięciach szkolnych. *Czasopismo Psychologiczne*. - 2009, nr 1, s. 57-69.

Zarys podstawowych wymiarów funkcjonowania społecznego jednostki zdolnej.

Wybitne zdolności, ich uwarunkowania osobowościowe i środowiskowe. Zależności pomiędzy zdolnościami ogólnymi ucznia a jego osiągnięciami szkolnymi.

WRÓBLEWSKA, Monika. Inteligencja emocjonalna a rozwój zdolności (w aspekcie edukacyjnym). *Edukacja*. - 2009, nr 3, s. 85-89.

Istota inteligencji emocjonalnej. Inteligencja emocjonalna w kontekście edukacji.

Potrzeba rozwijania emocjonalnych zdolności.

ZIMBARDO Philip G., JOHNSON Robert L., Mccann Vivian. Genialne kombinacje. *Charaktery*. - 2011, nr 1, s. 30-33.

Cechy osobowości ludzi uznawanych za geniuszy. Jak powstaje geniusz.

Materialy z internetu

BĄBKA, Anna. *Diagnoza rozwoju ucznia rozpoczynającego edukację szkolną*. [online].

[dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web:

<http://www.sod.ids.czyst.pl/publikacje/1530/a530.pdf>

Autorka publikacji przedstawia pojęcie diagnozy, poszczególne etapy rozwoju dziecka oraz podaje testy do sprawdzenia i badania rozwoju uczniów.

Definicje podstawowych pojęć: uzdolnienia, zdolności, uczeń zdolny. [online]. [dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web:

<http://www.pppkonst.webd.pl/materialy/zdolny/wprowadzenie/definicje.pdf>

Pojęcie zdolności rozumiane jako wyznaczniki różnic indywidualnych, trwała cecha procesów poznawczych, indywidualnych różnic człowieka; przykładowe definicje zdolności wg polskich autorów.

JANICKA, Katarzyna. RZEŹNICKA Elżbieta. *Specyfika pracy z uczniem zdolnym*.

[online]. [dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web:

<http://www.oeiizk.edu.pl/wychowawca/rzeznicka/uczdzd.htm>

Pojęcie ucznia zdolnego, Jak rozpoznać ucznia zdolnego? Osobowość, intelekt i charakter, Kategorie uczniów zdolnych, Cechy uczniów zdolnych, Kształcenie uczniów zdolnych, Uczeń zdolny w innych krajach.

KWIECIŃSKA, Urszula. *Charakterystyka ucznia zdolnego i wskazówki postępowania*.

[online]. [dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web:

http://sp86.edupage.org/files/Dziecko_zdolne.pdf

Omówienie czym charakteryzuje się uczeń zdolny, wskazówki postępowania z takim uczniem opracowane przez psychologa.

MARCHWICKA, Aneta. *Metody pracy uczniem zdolnym*. [online]. [dostęp: 22 sierpnia 2011].

Dostępny w World Wide Web: <http://www.zsgh.kalisz.pl/publikacje/metody.doc>

Najprostsza definicja określająca zdolności, Kryteria rozpoznania ucznia zdolnego
Cechy charakteryzujące ucznia zdolnego pozytywne i negatywne.

NALEWAJKO, Joanna. *Jak planować i organizować pracę z dziećmi o szczególnych potrzebach edukacyjnych*. [online]. W: Publikacje edukacyjne. [dostęp: 22 sierpnia 2011].

Dostępny w World Wide Web: <http://www.publikacje.edu.pl/publikacje.php?nr=4472>

Autorka omawia jakie są techniki rozpoznawania uzdolnień oraz sposoby i formy pracy z uczniem uzdolnionym.

REKSNIS, Teresa. *Uzdolnienia plastyczne dzieci w świetle literatury i własnych badań*.

[online]. Edukacja Serwis Online. [dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web:

<http://www.stargard.edu.pl/modules.php?name=News&file=article&sid=3>

Autorka nauczyciel plastyki w szkole podstawowej w szczegółowy sposób opisuje kwestie uzdolnień plastycznych dzieląc je na poszczególne typy –wzrokowe, behawioralne, uczuciowe itd. Dodaje również typologie uzdolnień plastycznych na podstawie badań w swojej szkole.

SYMBOR, Beata (oprac.). *Uczeń zdolny – rozpoznawanie i pielęgnowanie talentu: zestawienie bibliograficzne w wyborze*. [online]. [dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web: http://www.wrotapomorza.pl/res/edukacja/programy/ucze_zdolny_zestawienie_bibliograficzne.doc

Zestawienie bibliograficzne zostało sporządzone głównie w oparciu o wybrane zbiory Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Gdańsku i skierowane jest do szerokiego grona nauczycieli, wychowawców, psychologów oraz rodziców pracujących z dziećmi zdolnymi i wspierających ich rozwój.

WITKOŚ, Maria. *Uczeń wybitnie zdolny*. W: Wychowawca. [online]. 2006, nr 1. Polskie Stowarzyszenie Nauczycieli i Wychowawców. Kraków. [dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web: http://wychowawca.pl/miesiecznik_nowy/2006/01-2006/09.htm

Autorka publikacji przedstawia charakterystykę ucznia zdolnego i zamieszcza wskazówki w postępowaniu z dzieckiem zdolnym.

Wprowadzenie do psychologii uzdolnień. [online]. [dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web: http://www.sp84.wroclaw.pl/pliki/psychologia_uzdolnien.doc

Przedstawienie typów inteligencji, co należy robić aby rozwijać i umacniać określony typ zdolności.

4. Zdolny uczeń a szkoła

4.1. Praca z uczniem zdolnym

4.1.a. Kształcenie ucznia zdolnego: metody, formy pracy, scenariusze zajęć

Artykuły z czasopism

BAŃCZEROWSKA, Izabela. Praca z uczniem zdolnym. *Inspiracje Polonistyczne*. 2000, nr 19/20, s. 39-45.

BERNACKA, Ryszarda Ewa. Kształcenie uczniów uzdolnionych. *Remedium*. 2002, nr 10, s. 10-11.

BERNACKA, Ryszarda Ewa. Szybciej, więcej i twórczo. *Psychologia w Szkole*. - 2009, nr 4, s.113-122.

Indywidualny tok i program nauczania uczniów zdolnych i uzdolnionych.

BURNICKA, Katarzyna. Teoria proceptów a metonimie. *NiM Nauczyciele i Matematyka*. 2002, nr 42, s. 8-12.

Wskazanie pewnych przyczyn, które powodują, że istnieje wyraźny podział wśród uczniów uczących się matematyki, na tych których możemy nazwać bardziej zdolnymi i tymi którzy są nazywani mniej zdolnymi. Rozbieżność ta nazwana podziałem proceptualnym w miarę upływu czasu wydaje się powiększać.

CACH, Ryszard. Kształtowanie zdolności matematyczno-przyrodniczych uczniów wobec wyzwań współczesności. *Dolnośląskie Ścieżki*. - 2009, nr 17/18, s. 236-241.

Treść wystąpienia na II Międzynarodowej Konferencji w Kliczkowie nt. "Wspieranie uzdolnień każdego ucznia, kluczem do jego sukcesu".

CHRUSZCZEWSKI, Michał H.. Myślenie skojarzeniowe i jego miejsce w uzdolnieniach artystycznych - (Relacje z badań). *Ruch Pedagogiczny*. - 2010, nr 3/4, s. 43-[55].

W badaniu uczestniczyło 231 uczniów państwowych średnich szkół plastycznych i muzycznych z Warszawy, Krakowa i Gdyni.

DOBROŁOWICZ, Justyna. Uczeń zdolny w szkole. *Psychologia w Szkole*. 2004, nr 3, s. 95-105.

Praca z uczniem zdolnym, wspomaganie jego rozwoju, zdolności i zainteresowań.

DYRDA, Beata, rozm. przepr. Beata Imielska. Niezwykłe dzieci w zwykłej szkole. *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. - 2009, nr 1, s. 6-11

Praca z uczniem zdolnym i utalentowanym w polskiej szkole.

GĘCA, Teresa, STAROSTKA, Eliza. Sposoby kształcenia uczniów zdolnych. *Gazeta Szkolna : aktualności*. 2001, nr 24, s. 16.

GONDZIK, Erwin. Przewycięzanie patologii w kształceniu uczniów zdolnych. *Nauczyciel i Szkoła*. 2001, nr 3/4, s. [133]-137.

Planowanie kariery dla dziecka. Motywowanie uczniów zdolnych.

GRODECKA, Ewa. Szkolne perełki : o pracy z uczniem zdolnym. *Dyrektor Szkoły*. 2008, nr 5, s. 49-50.

JANOWICZ, Jerzy. Standardy kształcenia uczniów zdolnych. *Matematyka*. 2005, nr 1, s. 19(19)-25(25).

KOWALCZYK, Lucyna. Czy szkoła jest gotowa sprostać dwubiegunowym zadaniom? *Dyrektor Szkoły*. 2004, nr 12, s. 40-42.

Zadaniem szkoły jest: pomoc dzieciom z różnymi potrzebami, m.in. dzieciom zdolnym, o wybitnej inteligencji, o specjalnych talentach.

LEWICKA, Irena, OLEJNICZAK, Kazimierz. Praca z uczniem zdolnym. *Wychowawca*. 2006, nr 1, s. 14-15.

Preferencje sensoryczne uczniów a praca dydaktyczna nauczyciela - styl pracy nauczyciela, który dobierając odpowiednie metody i narzędzia uaktywnia procesy myślenia ucznia, daje możliwość uzewnętrznienia jego zdolności.

LIMONT, Wiesława. Model wzbogaconego kształcenia ucznia zdolnego. *Ruch Pedagogiczny*. 2002, [nr] 1/2, s. 5-18.

Trójpierścieniowa koncepcja rozwoju zdolności. Uczeń, nauczyciel i program kształcenia.

ŁEBECKA, Grażyna. Uczeń zdolny w szkole. *Dyrektor Szkoły*. 2005, nr 2, s. 50-51.

ŁOSKOT, Małgorzata. Specjalne potrzeby edukacyjne wyzwaniem dla edukacji XXI wieku. *Głos Pedagogiczny*. - 2010, nr 6, s. 4-9.

Kim jest uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi - nie potrafi podołać wymaganiom programu nauczania obowiązującego - ale także uczniowie szczególnie uzdolnieni i z talentem. Praca z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

NASALSKA, Danuta, JANKOWSKA, Danuta. Praca z uczniem uzdolnionym - (Dobra praktyka). *Meritum*. - 2009, nr 3, s. 78-81.

NAZIEMIEC, Daria. Praca z uczniem wybitnie zdolnym w szkole. *Niezbędnik Pedagoga, Psychologa, Wychowawcy*. - 2009, [nr] 4, s. 35-39.

Jak diagnozować ucznia wybitnie zdolnego. Przykładowy konspekt lekcji przeznaczony dla uczniów zdolnych, na temat pamięci.

PAPIEŻ, Jan. "Znaczący inny" : edukacja uczniów zdolnych. *Wychowawca*. 1999, nr 5, s. 20-22.

Uczeń zdolny w szkole. Wskazówki dla rodziców dziecka zdolnego.

PRUSKO, Ludmiła. Uczeń zaciekawiony światem. *Wychowawca*. 2006, nr 1, s. 12-13.

Wykorzystanie potencjału twórczego dziecka w zakresie posiadanych uzdolnień. Model i metody pracy z uczniem uzdolnionym.

PYCHOVA, Iva. Jak uczyć zdolnych i utalentowanych uczniów. *Języki Obce w Szkole*. 1997, nr 4, s. 295-300.

RYSIEWICZ, Jacek. Uzdolnienia do nauki języków obcych : pomiar i implikacje dydaktyczne. *Języki Obce w Szkole*. - 2010, nr 2, s. 3-15.

Natura uzdolnień językowych - omówienie terminów "zdolności" i "umiejętności" oraz związków między nimi. Procedura konstruowania zadań testowych mierzących uzdolnienia językowe. Praktyczne rozwiązania. Polski kontekst pomiaru uzdolnień językowych.

SALAŃSKI, Witold. Mali geniusze. *Głos Nauczycielski*. 2004, nr 2, s. 10.
Praca z uczniem zdolnym.

SŁYK, Małgorzata. Praca z uczniem zdolnym. *Życie Szkoły*. 2000, nr 4, s. 206-207.
Technika pracy z uczniem zdolnym.

SOBAŃSKA-JĘDRYCH, Joanna. Rozwijanie zdolności do nauki języków obcych na lekcjach języka obcego. - (Nauczanie i uczenie się). *Meritum*. - 2010, nr 1, s. 43-47.

SZACHNIUK-ALBOWICZ, Paulina. Dziecko zdolne w szkole - prawda czy mit? *Dyrektor Szkoły*. 2007, nr 6, s. 20-21.
Cechy charakterystyczne dzieci uzdolnionych. Zasady, metody i formy pracy z dziećmi zdolnymi.

ŚLIWICKA, Agata, ŚWIATEK-GRUSZKA, Jolanta. Praca z uczniem zdolnym : (zestawienie bibliograficzne). *Wszystko dla Szkoły*. - 2009, nr 1, s. 22-23.
Zestawienie bibliograficzne zawiera wydawnictwa zwarte oraz artykuły z czasopism.

TARASZKIEWICZ, Małgorzata. Dzieci zdolne w szkole. *Meritum*. 2006, nr 1, s. 13-16.

TATOL, Katarzyna . Metody pracy z dzieckiem zdolnym. *Głos Pedagogiczny*. - 2010, nr 6, s. 46 – 47

UNGEHEUER, Bernadeta. Indywidualizowanie pracy uczniów. *Gazeta Szkolna : aktualności*. 2003, nr 28, s. 10-11.
Rozwijanie zdolności i wyrównywanie braków.

WECKWERTH, Anna. Praca z uczniem zdolnym : szansa dla talentu. *Gazeta Szkolna : aktualności*. 2001, nr 39, s. 16.
Przyspieszanie tempa nauczania, różnicowanie treści kształcenia. Kształcenie wielopoziomowe.

Materiały z internetu

DUSZYŃSKA, Elżbieta. *Praca z uczniem zdolnym*. [online]. [dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web: <http://publikacje.lo-zywiec.pl/publikacje/107.doc>
Praca z uczniem uzdolnionym (kim jest uczeń zdolny, cele i metody kształcenia uczniów zdolnych, formy pracy z uczniem zdolnym).

ŁYSIKOWSKA, Grażyna. *Razem czy osobno, - czyli jak traktować uczniów zdolnych*. [online]. [dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.oeiizk.edu.pl/wychowawca/lysikowska/ro.pdf>
Czy należy stosować odmienne formy, metody, środki w tej pracy, czy też w stosunku do wszystkich uczniów należy posługiwać się tymi samymi środkami pedagogicznymi?

MICHALIK-WOJTUKIEWICZ, Grażyna. *Praca z uczniem zdolnym w nauczaniu zintegrowanym*. [online]. [dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web: http://apk_wychowawstwo2.republika.pl/praca.doc
Praca z uczniem zdolnym w nauczaniu zintegrowanym – charakterystyka ucznia zdolnego, dobór procesu kształcenia.

Praca z uczniem wybitnie zdolnym – metodyka nauczania w indywidualnym toku. [online]. [dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web: http://www.sciaga.pl/tekst/70350-71-praca_z_uczniem_wybitnie_zdolnym_metodyka_nauczania_w_indywidualnym_toku

SŁAWIŃSKA, Aleksandra. *Formy pracy z uczniem zdolnym*. [online]. [dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.publikacje.edu.pl/publikacje.php?nr=940>
Formy pracy z uczniem zdolnym na przykładzie ucznia zdolnego informatycznie

SOWUL, Teresa. MIŁKOWSKA, Hanna. *Program pracy z uczniem zdolnym językowo*. [online]. [dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.cdniku.pl/pliki/78.pdf>
Prezentacja programu pracy z uczniem zdolnym językowo, charakterystyka ucznia zdolnego, sposób planowania efektów nauczania.

TRZPIS, Jadwiga. *Warunki kształcenia uczniów szczególnie zdolnych*. [online]. [dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web:

<http://www.ko.rzeszow.pl/zalaczniki/dokumenty/0202200706.doc>

Warunki kształcenia uczniów szczególnie zdolnych - indywidualny program nauki oraz indywidualny tok nauki.

ZEMSTA, Anna. *Jak pracować z dzieckiem zdolnym?* [online]. [dostęp: 17 grudnia 2008].

Dostępny w World Wide Web:

<http://www.edukacja.edux.pl/p-2371-jak-pracowac-z-dzieckiem-zdolnym.php>

Jak pracować z uczniem zdolnym (diagnozowanie ucznia zdolnego, formy, metody pracy dydaktycznej oraz pozalekcyjnej z uczniem zdolnym).

4.1.b. Rozwijanie ukierunkowanych, przedmiotowych zdolności poprzez pracę na poszczególnych etapach kształcenia

Artykuły z czasopism

Przedszkole

ARKUSZE do rozpoznawania poszczególnych obszarów talentu . - (Narzędziownia).

Doradca Dyrektora Przedszkola. - 2009, [nr] 5, s. 36-39.

Poziom przedszkolny. Zestawy kontrolne (tabele) do rozpoznawania talentu twórczego, intelektualnego, sportowego, przywódczego, matematycznego, plastycznego i muzycznego.

BERNACKA, Ryszarda Ewa. Nie przegap uzdolnień. *Psychologia w Szkole*. - 2009, nr 1, s. 99-[108].

Rozpoznawanie i rozwijanie zdolności u dzieci we wczesnym dzieciństwie i na etapie szkolnym.

BUKOWSKA, Jolanta. Jak rozpoznać twórcze dzieci w przedszkolu? *Wychowanie w Przedszkolu*. 2002, [nr] 5, s. 274-276.

Jak prowadzić obserwację dziecka zdolnego.

CURZYTEK, Anna, LENAR-BAR, Irena. Ruchy doskonalące umysł. *Bliżej Przedszkola*. - 2009, nr 1, s. 62-[64].

Kinezylogia edukacyjna - wpływ ruchu na zdolność uczenia się. Metoda Paula Dennisona -ćwiczenia w niej zawarte: wymiar lateralności, wymiar stabilności, wymiar koncentracji.

FALKIEWICZ-SZULT, Małgorzata. Przedszkole a wszechstronny rozwój dzieci zdolnych. *Wychowanie na Co Dzień*. 2007, nr 3, s. 3-8.

Rozwój zdolności, kreatywności i zainteresowań dzieci w wieku przedszkolnym. Negatywne oddziaływanie nauczyciela wynikające z trudności i konieczności "dostosowania" się do wiedzy i umiejętności dziecka zdolnego.

HOFFMAN-LIPIŃSKA, Ewa. Rozwijanie zdolności muzycznych dzieci. Cz. 1. *Wychowanie w Przedszkolu*. 2006, nr 3, s. 12 (140)-17 (145).

Przykłady ćwiczeń muzycznych.

HOFFMAN-LIPIŃSKA, Ewa. Rozwijanie zdolności muzycznych dzieci. Cz. 2. *Wychowanie w Przedszkolu*. 2006, nr 4, s. 24-31.

Rozwijanie umiejętności śpiewu, gry na instrumentach, słuchanie utworów muzycznych.

OLESZKO, Teresa. Wpływ przedszkola na rozwój zdolności muzycznych dzieci. *Wychowanie w Przedszkolu*. 1996, nr 2, s. 74-78.

Szkoła podstawowa

BUŁA, Anna. Uczeń zdolny jest ciekawy świata, pyta i myśli krytycznie. *Nauczanie Początkowe : kształcenie zintegrowane*. - R. 33 (55), nr 3 (2009/2010), s. 33-39.

Definicja ucznia zdolnego. Filozofowanie z małym dzieckiem.

CHMIELOWSKA, Katarzyna. Praca z dzieckiem uzdolnionym matematycznie w klasach I-III. *Klanza w Zabawie i Edukacji Dzieci*. 2004, nr 2, s. 7-9.

DYJAK, Anna. Działania artystyczne a stymulowanie zdolności dziecka. *Nauczanie Początkowe : kształcenie zintegrowane*. - R. 33 (55), nr 3 (2009/2010), s. 43-47.

Rozwój artystyczny dziecka w nauczaniu początkowym. Działania innowacyjne nauczycieli.

FRANKIEWICZ, Irena. Praca z uczniem uzdolnionym matematycznie. *Nowe w Szkole*. 1998-1999, nr 4, s.13-14.

Formy pracy.

GIERAK, Czesława. Metody wykrywania i diagnozowania uzdolnień plastycznych dzieci 9-15 – letnich. *Kieleckie Studia Edukacji Wczesnoszkolnej / WSP Kielce*. T. 2 (2000), s. [11]-28.

Test K. Kocha, H.A. Murraya, H. Rorschacha.

JAŁOWIECKA, Aneta. Specjalne potrzeby edukacyjne do kwadratu, czyli o poszukiwaniu zdolności twórczych uczniów z dysleksją. *Nauczanie Początkowe: kształcenie zintegrowane* - R. 33 (55), nr 3 (2009/2010), s. 48-58

Refleksje i wskazówki dotyczące pracy z uczniem zdolnym z problemem dysleksji w edukacji wczesnoszkolnej.

NEROŃSKA, Adelajda. Wyszukane w encyklopedii : kilka zadań dla zdolnych uczniów klasy szóstej. *Matematyka w Szkole : czasopismo dla nauczycieli szkół podstawowych i gimnazjów*. 2007, nr 38 s. 9-10.

NIEMIEC-KUBIAK, Beata. Wspieranie rozwoju dziecka uzdolnionego muzycznie. *Życie Szkoły*. 1993, nr 9, s. 523-527.

PIECHAL, Anna. Dziecko w świecie roślin, barw i faktur : wybrane zagadnienia twórczości plastycznej. *Wychowanie na Co Dzień*. 2006, nr 6, s. 22-25.

Funkcje i rola twórczości plastycznej - talent, uzdolnienia, kreatywność - ich istota i sens. Analiza wytworów twórczości plastycznej dzieci klas I-III.

PIOTROWSKI, Eugeniusz. Wielowymiarowość i wielopoziomowość treści pracy z uczniem zdolnym. *Toruńskie Studia Dydaktyczne*. 1994, nr 6, s. 48-55.

Omówienie wyników badań wpływu wielowymiarowych treści kształcenia na poziom rozwoju płynności, oryginalności i giętkości myślenia dzieci klas III szkoły podstawowej.

RECHNIO-KOŁODZIEJ, Beata. Rozwijanie uzdolnień plastycznych dzieci w młodszym wieku szkolnym: innowacja pedagogiczna. *Wszystko dla Szkoły*. - 2010, nr 7/8, s. 30-33.

SITKO, Dorota. Każdy może być twórcą. *Nasz Czas*. - 2006, nr 1, s. 16-17.

Scenariusz zajęć, którego celem jest rozwijanie podstawowych zdolności i umiejętności myślenia twórczego. Scenariusz może być wykorzystany wśród uczniów starszych klas szkoły podstawowej.

SZCZEPAŃSKA, Dorota. Praca z uczniem zdolnym. *Nowe w Szkole*. 2004, nr 6, s. 8-12.
Zajęcia twórcze dla uczniów zdolnych klas IV-V.

WINIARCZYK, Anna. O specyfice pracy z uczniem zdolnym. *Nauczanie Początkowe : kształcenie zintegrowane*. - R. 33 (55), nr 3 (2009/2010), s. 14-20.

Definicja zdolności. Wskazówki i etapy w pracy z uczniem zdolnym w klasach I-III.

Gimnazjum

BOLANOWSKA-WASZKIEWICZ, Monika. Algebra FX 2.0 - uczymy się od siebie : międzygimnazjalny projekt edukacyjny. *Dolnośląska Gazeta Szkolna*. 2002, nr 228, s. 8.

Rozwijanie uzdolnień matematycznych. Obsługa kalkulatora graficznego.

GŁOWACKI, Jerzy. Uczeń zdolny - nie zawsze doceniony : (kilka uwag o schemacie punktowania zadań otwartych na egzaminie gimnazjalnym). *Wszystko dla Szkoły*. - 2008, nr 1, s. 11-13.

KOSIEN, Bogdan. Uzdolnienia twórcze, ogólna sprawność umysłowa a wyniki w nauce dzieci w okresie dorastania. *Chowanna*. T. 1/2 (1999), s. 41-53.

Wyniki badań uczniów starszych klas szkoły podstawowej.

MAJ, Daniela. Praca z uczniem zdolnym. *Geografia w Szkole*. - 2009, nr 2, s. 48-51.

Formy i metody pracy.

MALEC, Maria. Dostrzegajmy zdolności. *Język Polski w Gimnazjum*. R. 3, nr 3 (2001/2002), dod. s. 97-101.

Na lekcji języka polskiego.

MICHALSKI, Jarosław. Gimnazjum twórczości. *Nowa Szkoła*. 2004, nr 8, s. 33-35.

Prezentacja Gimnazjum nr 122 w Warszawie w zakresie rozpoznawania i wspierania rozwoju zdolności uczniów.

Możliwości stymulowania rozwoju poznawczego uczniów zdolnych w klasach I-III.

Nauczanie Początkowe : kształcenie zintegrowane. - R. 33 (55), nr 3 (2009/2010), s. 7-13.

Rola wspierania rozwoju zdolności poznawczych uczniów w edukacji wczesnoszkolnej

POKORA, Małgorzata. Projekt państwowego gimnazjum realizującego model wzbogaconego kształcenia uczniów zdolnych. *Dyrektor Szkoły*. 2004, nr 6, s. 40-45.

TURSKA, Dorota. Czy gimnazjalni prymusi są kreatywni. *Psychologia w Szkole*. 2004, nr 3, s. 67-71.

Badania, które nie potwierdzają, że gimnazjalny prymus to osoba kreatywna.

URBAN, Małgorzata. Praca z uczniem zdolnym. *Dolnośląska Gazeta Szkolna*. 2001, nr 212, s. 7.

Publiczne Gimnazjum w Dusznikach Zdroju (powiat kłodzki).

Szkoła ponadgimnazjalna

BAK, Anna, ŚLĄSKI, Wodzisław. Indywidualny tok nauczania chemii w liceum ogólnokształcącym. *Chemia w Szkole*. 1997, nr 3, s. 203-206.

CIESIELSKA, Agnieszka. Zdolni inaczej. *Matematyka w Szkole*. 2003, nr 21, s. 16-17.

Uczniowie uzdolnieni muzycznie i humanistycznie na lekcjach matematyki.

DOBRZYCKI, Aleksander. Jak zorganizować pracę z uczniem zdolnym. *Nowa Szkoła*. 1990, nr 1, s. 36-44.

Formy pracy stosowane w XIV Liceum Ogólnokształcącym we Wrocławiu. Wszystkie przedmioty nauczania.

KRÓL, Karol. Moje refleksje. *Przegląd Edukacyjny*. 1996, nr 3, s. 2-3.

Praca z uczniem uzdolnionym w szkole średniej. Chemia.

MIEDZIŃSKA, Grażyna. Stymulowanie zdolności twórczych i werbalnych uczniów. *Języki Obce w Szkole*. 2002, [nr] 1, s. 26-29.

Na lekcjach języka francuskiego.

NIEMIEC-KUBIAK, Beata. Wspieranie rozwoju dziecka uzdolnionego muzycznie. *Życie Szkoły*. 1993, nr 9, s. 523-527.

PIECHAL, Anna. Dziecko w świecie roślin, barw i faktur : wybrane zagadnienia twórczości plastycznej. *Wychowanie na Co Dzień*. 2006, nr 6, s. 22-25.

Funkcje i rola twórczości plastycznej - talent, uzdolnienia, kreatywność - ich istota i sens. Analiza wytworów twórczości plastycznej dzieci klas I-III.

PŁAWECKA, Anna. O indywidualnej pracy z uczniem. *Języki Obce w Szkole*. 2006, [nr] 5, s. 144-150.

Ramowy program indywidualnego toku nauczania języka angielskiego dla uczniów wybitnie zdolnych. Propozycja programu z komentarzem autora.

SOBAŃSKA-BONDARUK, Melania, LOLO, Radosław. Praca z uczniem zdolnym na lekcjach historii. *Wiadomości Historyczne*. 2004, nr 1, s. 42-51.

Charakterystyka ucznia zdolnego.

ZAWORSKA-NIKONIUK, Dorota. Zdolny uczeń. *Edukacja i Dialog*. 1997, nr 10, s. 38-45.

Czynniki wpływające na rozwój uzdolnień literackich. Przykład lekcji języka polskiego ze szczególnym uwzględnieniem uczniów zdolnych.

Materiały z internetu

Przedszkole

LENIART, Teresa. BETLEJA, Katarzyna. *Uzdolnione przedszkolaki*. [online]. [dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web:

http://www.przedszkolacyzn.ostnet.pl/artykuly/uzdolnione_przedszkolaki.pdf

Diagnoza, charakterystyka dziecka zdolnego w wieku przedszkolnym. Praca nauczyciela w przedszkolu z dzieckiem zdolnym (metody, techniki).

SADURSKA, Marzena. *Program pracy z dzieckiem zdolnym*. [online]. [dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.przed.webd.pl/publikacje/p50.php>
Program pracy z dzieckiem w wieku przedszkolnym, wykazującym zdolności ogólne związane z matematyką i językiem polskim oraz zdolności kierunkowe w sferze aktywności muzyczno – ruchowej.

SZURLEJ, Marta. *Program pracy z dzieckiem*. [online]. [dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web: <http://szkolnictwo.pl/index.php?id=PU5102>
Program pracy z dzieckiem zdolnym (dla dzieci sześciolletnich wykazujących szczególne uzdolnienia i zainteresowania związane z matematyką, nauką czytania i pisania w przedszkolu). Program zawiera cele, treści, metody i formy pracy, które są zgodne z podstawą programową wychowania przedszkolnego. Przykładowe ćwiczenia do pracy z dzieckiem.

Szkoła podstawowa

KWICZAK, Beata. *Problem pracy z uczniem zdolnym na zajęciach zintegrowanych*. [online]. [dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.jedynka.czarnkow.pl/pliki/praca%20z%20uczniem%20zdolnym%20B.Kwiczak.pdf>

Problem pracy z uczniem zdolnym na zajęciach zintegrowanych (pojęcie ucznia zdolnego w świetle literatury, diagnozowanie uczniów zdolnych, etapy pracy z uczniami zdolnymi).

SUŚWIŁŁO, Małgorzata. *Program pracy z uczniem zdolnym w klasach I-III*. [online]. [dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web: <http://szkolnictwo.pl/index.php?id=PV1245>

Program przeznaczony dla uczniów wykazujących szczególne uzdolnienia i zainteresowania z języka polskiego, matematyki, przyrody oraz artystyczne.

BARANOWICZ, Joanna. JUREK, Ewa. RADOMSKA, Wioletta. *Program innowacyjny z matematyki „Mały Pitagoras”*. [online]. [dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.sp2.kwidzyn.pl/publikacje/programy/malypitagoras.doc>
Program pracy na zajęciach pozalekcyjnych z uczniem uzdolnionym matematycznie (kl. IV-VI).

ŁUKASIEWICZ, Barbara. *„Lubię matematykę” – program pracy z uczniem zdolnym*. [online]. [dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web:

http://www.profesor.pl/mat/pd6/pd6_b_lukasiewicz_20060914.pdf

Program pracy z uczniem uzdolnionym matematycznie dla klas V, VI SP.

MAZUR, Ewa. *Dziecko zdolne w szkole podstawowej*. [online]. [dostęp: 22 sierpnia 2011].

Dostępny w World Wide Web: <http://szkolnictwo.pl/index.php?id=PU2049>

Dziecko zdolne w szkole podstawowej. Wspomaganie uczniów zdolnych w rodzinie i w szkole. Postawa nauczyciela stymulującego uzdolnienia ucznia.

RZEŹNICKA, Bogumiła Elżbieta. JANICKA Katarzyna. *Specyfika pracy z uczniem zdolnym*. [online]. [dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web:

<http://www.oeiizk.edu.pl/wychowawca/rzeznicka/uczzd.htm>

Specyfika pracy z uczniem zdolnym – charakterystyka ucznia zdolnego, potrzeby uczniów zdolnych, kategorie uczniów zdolnych, formy pracy. Propozycja przeprowadzenia Szkolnej Rady Pedagogicznej w SP.

SPYCHALSKA, Danuta. *Praca z uczniem zdolnym*. [online]. [dostęp: 22 sierpnia 2011].

Dostępny w World Wide Web: <http://publikacje.lo-zywiec.pl/publikacje/815.doc>

Praca z uczniem zdolnym – formy pracy z uczniem zdolnym matematycznie (klasa IV-V), formy pracy pozalekcyjnej z uczniem zdolnym.

TYMIŃSKA, Małgorzata. *Program pracy z uczniem zdolnym*. [online]. [dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web:

<http://zsp2.strefa.pl/PROGRAM%20PRACY%20Z%20UCZNIEM%20ZDOLNYM.pdf>

Program pracy z uczniem zdolnym (matematycznie), przeznaczony do realizacji w szkole podstawowej w klasach IV, V, VI.

Gimnazjum

BIENIEK G. i in. *Program nauczania przedmiotów matematyczno-przyrodniczych w gimnazjum*. [online]. [dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web:

<http://www.pgwg.freehost.pl/pdf/gbieniek/uczzdol.pdf>

Indywidualna praca z uczniem zdolnym – przykładowe zadania, scenariusze wybranych zajęć.

GAJEWSKA, Celina. *Chemia jest wszędzie*. [online]. [dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web: <http://szkolnictwo.pl/index.php?id=PU9625>

Program pracy z uczniem zdolnym w gimnazjum – nauki przyrodnicze (chemia) – proponowane doświadczenia i ćwiczenia, szczegółowy zakres tematyczny zajęć.

KORZEŃ, Wiesława. *Szkolny program pracy z uczniem zdolnym*. [online]. [dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web:

<http://www.ko.rzeszow.pl/zalaczniki/dokumenty/1503200508.doc>

Szkolny program pracy z uczniem zdolnym w gimnazjum – koncepcja kształcenia i wychowania uczniów zdolnych.

WOJCIECHOWSKA, Hanna. *Praca z uczniem zdolnym na zajęciach pozalekcyjnych z chemii w gimnazjum*. [online]. [dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web:

http://www.odn.poznan.pl/doradcy/warsztat/pliki/Praca_z_uczniem_zdolnym.doc

Praca z uczniem zdolnym na zajęciach pozalekcyjnych z chemii w gimnazjum zajęcia z wykorzystaniem komputera, ćwiczenia i doświadczenia w zakładzie pracy i na uczelni.

4.2 Rozwijanie zainteresowań ucznia

4.2.a Wspieranie rozwoju ucznia poprzez specjalne działania szkoły: projekty edukacyjne, programy pracy, motywowanie

Artykuły z czasopism

ABRAMCZYK, Janusz. Czy mamy system opieki dla uczniów wybitnie uzdolnionych? *Nowa Szkoła*. 2003, nr 5, s. 18-22.

Wspieranie uczniów zdolnych w szkole.

BAREJA, Mirosław. Uczniów zdolnych jest więcej, niż się wydaje. *Gazeta Szkolna : aktualności*. 2008, nr 19/20, s. 30.

Należy jedynie odpowiednio zidentyfikować zdolności uczniów i wspierać ich w rozwoju.

CZEMIEROWSKI, Hubert. Einstein za wszelką cenę. *Charaktery*. 2005, nr 5, s. 25-26.

Problem nadmiernej ilości dodatkowych zajęć wspierających i rozwijających zdolności dziecka.

DOBRZAŃSKA, Magdalena. Edukacja ucznia zdolnego. *Edukacja i Dialog*. 2006, nr 2, s. 51-55.

Wspomaganie rozwoju dzieci szczególnie uzdolnionych.

DYNOWSKA-CHMIELEWSKA, Krystyna. DiAMEnT: budowanie systemu pracy z uczniami zdolnymi w Małopolsce w ramach Projektu DiAMEnT - dostrzec i aktywizować możliwości, energie, talenty. - (Programy wspierania talentów). *Dyrektor Szkoły*. - 2010, nr 5, dod. "Niezbędnik Dyrektora" s. 3-7.

Geneza projektu. Założenia projektu. Produkty projektu. Realizatorzy projektu.

FIJAŁKOWSKA, Bożena. Jak wspieram uzdolnienia uczniów. *Gazeta Szkolna : aktualności*. 2004, nr 37, s. XI.

Rozwijanie zdolności artystycznych u uczniów liceum.

GERC, Krzysztof. Znaczenie motywacji we wspieraniu rozwoju zdolności dziecka. *Bliżej Przedszkola*. 2006, nr 9, s. 18-20.

Narzędzia motywacyjne nauczyciela: pochwała, krytyka, postawa nauczyciela.

GRUSZKA, Aleksandra, ORZECZOWSKI, Jarosław. Geniusz bez obłąkania : trening twórczości w edukacji dzieci i młodzieży wybitnie uzdolnionej. *Przegląd Psychologiczny*. 1998, z. 1/2, s. 59-72.

IWANICKA, Irena. Mały literat : program podstaw twórczego pisania. Czytelnik w bibliotece. *Biblioteka w Szkole*. - 2010, [nr] 6, s. 15-17

Wspomaganie dzieci w ich zdolnościach literackich

JANOWSKA, Magdalena. Refleksje po zakończeniu pierwszego etapu realizacji programu Szkoła Zarządzająca Wiedzą : uczeń, który zarządza, a nie rządzi.... *Dyrektor Szkoły*. 2006, nr 3, s. 20-25.

Podstawowe zadanie programu to traktowanie ucznia jako zdolnego do odpowiedzialnego kierowania własnym życiem i przewidywania sukcesów. Struktura i cele modułów: Planowanie, Zdobywanie i źródła wiedzy, Twórcze myślenie, Prezentacja wiedzy, Ocena i samoocena. Szkoła jako instytucja ucząca się.

KALICKA, Ewa. Odyseja umysłu. *Remedium*. 2002, nr 3, s. 8-9.

Projekt edukacyjny rozwijający postawy twórcze i kreatywność dzieci i młodzieży.

KARWOWSKI, Maciej. Kreatywny czyli niegrzeczny? *Psychologia w Szkole*. 2010, nr 1, s. 70-77

Sytuacja szkolna uczniów uzdolnionych i twórczych.

KARWOWSKI, Maciej. Klimat szkoły a zdolności twórcze uczniów : w poszukiwaniu prokreatywnej synergii. - (Relacje z badań). – *Ruch Pedagogiczny*. - 2009, nr 5/6, s. 39-[63]

Pozytywny klimat szkoły, tj. dobre międzyludzkie relacje, inspirują twórczość uczniów. Badania.

KNOPIK, Sabina, MIELCARZ, Henryk. Edukacja przyrodnicza i ekologiczna w Małej Akademii Turystycznej. *Edukacja Przyrodnicza w Szkole Podstawowej*. 2004, z. 3/4, s. [45]-71.

Projekt edukacyjny mający na celu kontynuowanie wszechstronnego, rozwoju zarówno uczniów zdolnych jak i posiadających specyficzne trudności w uczeniu się.

KOSIAREK, Teresa. Odpowiedzialność szkoły za kształcenie uczniów zdolnych wyzwaniem dla edukacji XXI w. - (Zarządzanie talentami w szkole). *Dyrektor Szkoły*. - 2010, nr 3, dod. "Niezbędnik Dyrektora" s. 11-16

Jak zaspokajać szczególne potrzeby edukacyjne ucznia zdolnego. W jaki sposób systemowo wspierać uczniów zdolnych. Zadania szkoły w pracy z uczniem zdolnym.

KRZYWDA, Beata. Uczeń zdolny - dobrodziejstwo czy problem? *Edukacja i Dialog*. 2004, nr 2, s. 51-55.

Kształcenie dzieci zdolnych i młodzieży zdolnej.

KUDELA, Katarzyna. Praca ze zdolnym uczniem : motywacja czyni cuda. *Gazeta Szkolna : aktualności*. 2000, nr 33/34, s. 28-29.

LORKIEWICZ, Zbigniew. Lecznicze właściwości wspierania uzdolnień. *Oblicza Edukacji*. 2006, nr 6, s.13-14.

Uzdrowiające właściwości postawy pedagogicznej opartej na egalitarnym podejściu do problematyki uzdolnień.

LORKIEWICZ, Zbigniew. Szkolne grzybobranie czyli o rozpoznawaniu i wspieraniu uzdolnień. *Dolnośląskie Ścieżki*. 2001, nr 3, s. 147-152.

Dolnośląski System Wspierania Uzdolnień - zDolny Śląsk.

LUBCZYŃSKA-JEZIORNA, Elżbieta. Szkolny program wspierania uzdolnień "jedyński". *Edukacja Przyrodnicza w Szkole Podstawowej*. 2003, z. [1/2], s. [137]-148.

MAKSYMOWSKA, Ewa, WOJNA, Agata. Program wspierania w rozwoju. Cz.1. *Remedium*. 1997, nr 11, s. 28-29.

Scenariusz wspierania rozwoju dziecka zdolnego w wieku poniżej 10 roku życia.

MAKSYMOWSKA, Ewa, WOJNA, Agata. Program wspierania w rozwoju. Cz. 2. Dzieci 10-15 letnie. *Remedium*. 1998, nr 1, s. 22-25.

MAKUS, Jarosława. Dzieci rodzą się ze skrzydłami, nauczyciele pomagają im je rozwijać. *Oblicza Edukacji*. 2007, nr 15, s. 11-12.

Twórcza praca z młodzieżą uzdolnioną humanistycznie i objętą Szkolnym Programem Rozwijania Zainteresowań i Uzdolnień w Gimnazjum nr 7 we Wrocławiu.

NIEMCZAK, Irena. Wspomaganie twórczości i uzdolnień : (zestawienie bibliograficzne). *Wszystko dla Szkoły*. - 2011, nr 2, s. 19-20.

Zestawienie bibliograficzne zawierające wydawnictwa zwarte i artykuły z czasopism.

NOWICKA, Marzenna. Ocena opisowa - profesjonalna diagnoza i wsparcie zdolności uczniów czy obszar jałowej biurokracji? - (Ocenianie, diagnoza, ewaluacja we wczesnej edukacji). *Problemy Wczesnej Edukacji*. - 2009, nr 1, s. [100]-110

Analiza oceny opisowej w edukacji wczesnoszkolnej - zdolności dziecka w świetle oceny opisowej, mankamenty oceny opisowej w kontekście rozwijania zdolności ucznia w klasie I-III.

Przykład programu pracy z dzieckiem zdolnym : plan stymulujący rozwój dziecka zdolnego (fragment) - (Narzędziownia). *Doradca Dyrektora Przedszkola*. - 2009, [nr] 5, s. 35

Poziom dziecka przedszkolnego.

RAŚ, Urszula. Potrzeba troski o ucznia zdolnego. *Szkoła Zawodowa*. 1999, nr 4, s. 28-32.

Wyławianie talentów wśród uczniów.

RECHNIO-KOŁODZIEJ, Beata. Twórcze fantasmagorie czyli o wspieraniu uczniowskich uzdolnień. *Wszystko dla Szkoły*. - 2009, nr 10, s. 17-20.

Program opracowany przez zespół nauczycieli i przeznaczony dla uczniów klas I-VI. "Twórcze fantasmagorie" mają na celu stworzenie warunków do rozwijania zainteresowań, wspierania samodzielności oraz doskonalenia umiejętności współpracy w grupie.

SAJDAK, Anna. Edukacyjny "tuning" kreatywnego myślenia.. - (Moc i niemoc myślenia). *Horyzonty Wychowania*. - 2009, [nr] 8(16), s. 61-[76]

Świadome podejmowanie działań skierowanych na wspomaganie i stymulowanie zdolności twórczego myślenia ucznia.

SARNOWSKA, Magdalena. Dziecko zdolne - dziecko trudne? *Dolnośląska Gazeta Szkolna*. 2001, nr 212, s. 6.

Dla polskiego szkolnictwa uczeń wybitnie zdolny - to uczeń trudny.

SAWIŃSKI, Julian Piotr. Szkolny system wspierania zdolności i talentów. *Wszystko dla Szkoły*. 2008, nr 2, s. 21-22.

SIKORSKI, Wiesław. Trening psychologiczny w pracy z uczniami. *Edukacja i Dialog*. - 2009, [nr] 5, s. 46-50.

Treningi asertywności stosowane w szkole służą kształtowaniu umiejętności uczniów do skutecznego porozumiewania się, zdolności sprawnego komunikowania się z innymi.

SROKOWSKI, Łukasz. Odyseja Umysłu : projekt realizowany przez fundację Odyssey of the Mind Polska. *Oblicza Edukacji*. 2006, nr 2, s. 18-19.

Prezentacja projektu edukacyjnego, którego celem jest rozwój zdolności twórczych dzieci i młodzieży.

STODOLNA-RYBCZYŃSKA, Anna. Od ofiary Prometeusza do baterii solarnej : (zarys projektu interdyscyplinarnego do modyfikacji na każdym etapie kształcenia). *Oblicza Edukacji*. 2006, nr 6, s. 14-15.

Szkiec projektu, który można dostosować do potrzeb szkoły każdego typu, i który daje szansę wykazania się wielorakimi uzdolnieniami uczniów i ich niezwykle różnorodną wiedzą.

SYREK-KOSOWSKA, Anna. "Klub Omnibusa" - projekt edukacyjny dla uczniów zdolnych. *Wychowanie na Co Dzień*. 2007, nr 4/5, s. 20-21.

SZCZEPAN, Ewa Monika. Szkoła kuźnia talentów. *Kwartalnik Edukacyjny*. - 2010, [nr] 3, s. 32-43.

Wspieranie rozwoju uzdolnień dzieci.

ZUBER-ZIELICZ, Małgorzata. Uczeń szczególnie uzdolniony w szkole.- (Przeciw wykluczeniu) *Dyrektor Szkoły*. - 2009, nr 5, dod. "Niezbędnik Dyrektora" s. 18-21.

Indywidualny program lub tok nauki. Ocenianie, klasyfikowanie, promowanie uczniów. Realizacja obowiązku szkolnego/ obowiązku nauki poza szkołą. Konkursy, turnieje, olimpiady. Stypendia i ich przyznawanie. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna

Materialy z internetu

GAWLAS, Władysław. *Uczniowie zdolni i kierowanie ich kształceniem*. [online]. [dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web: <http://szkolnictwo.pl/index.php?id=PU3413&page=4>

Uczniowie zdolni i kierowanie ich kształceniem (optymalny model nauczyciela dla ucznia uzdolnionego, wspieranie dzieci uzdolnionych, propozycje szkoły w zakresie wspierania rozwoju ucznia zdolnego).

GIZA, Teresa. *Z badań nad uwarunkowaniami rozwoju zdolności*. [online]. [dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web: <http://konferencja.21.edu.pl/publikacje/5/2/03GIZAT.pdf>

Uwarunkowania procesów identyfikowania oraz rozwoju zdolności uczniów – wysoki poziom samooceny, „wkład własny” w swój rozwój.

PIERZCHALSKA, Anna. *Wspieranie możliwości rozwojowych dziecka. Rozwijanie zainteresowań i zdolności*. [online]. [dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.przedszkole2.yoyo.pl/wspieraniemozliwosci.htm>

Zestaw cech i zachowań dzieci zdolnych wg Kitano, bariery ograniczające rozwój potencjału rozwojowego dzieci, warunki niezbędne do rozwoju zdolności.

SZARY, Renata. *Jak pomóc dziecku w rozwijaniu zdolności twórczych*. [online]. [dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web: http://www.przedszkola.edu.pl/_publikacje06/Jak_pomoc_dziecku.doc

Scenariusze zajęć dla dzieci w wieku przedszkolnym. Ćwiczenia wspierające rozwój zdolności.

Wspieranie rozwoju ucznia zdolnego. [online]. [dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web: http://apk_dydaktyka2.republika.pl/stepnik1.doc

Wspieranie rozwoju ucznia zdolnego (cechy charakteryzujące uczniów zdolnych, cele ogólne pracy z uczniem zdolnym, formy pracy z uczniem zdolnym, działania nastawione na rozwijanie zdolności, wybrane metody pracy z uczniem zdolnym, etapy pracy z uczniem zdolnym).

4.2.b. Zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań

Artykuły z czasopism

DRZEWIECKA, Anna. Literatura, teatr i wiedza o regionie inspiracją twórczej aktywności uczniów : uwagi o programie autorskim. *Przegląd Edukacyjny.* 2007, nr 3, s. 8-10.

Dzieci klas I-III szkoły podstawowej. Edukacja literacko-teatralna. Rozwijanie zdolności twórczych. Edukacja regionalna. Edukacja teatralna.

FIJAŁKOWSKI, Ryszard. Matematyka - nowe przedsięwzięcia. *Gazeta Szkolna : aktualności.* 2004, nr 38, s. 21.

Obóz naukowy w Brennie k. Leszna dla uzdolnionej młodzieży w dziedzinie biologii, matematyki, języka angielskiego i teatru.

GAŁĄZKA, Kinga, SMAKOWSKA, Elżbieta. Matematyka inaczej. *Przegląd Edukacyjny.* 1994, nr 3, s. 8-9.

Program autorski dla ucznia wybitnie zdolnego - matematyka kl. VIII.

GORNOWICZ, Lucyna, WÓJCIK, Bogumiła. Grant oświatowy - doskonała forma zajęć pozalekcyjnych. *Wychowanie na Co Dzień.* 2001, nr 3, s. 26.

Praca z uczniem zdolnym.

HOFFMANN, A. Praca z uczniem zdolnym w szkole podstawowej. *NiM Nauczyciele i Matematyka.* 1993, nr 6, s. 10-11.

O zajęciach kółka matematycznego w klasie czwartej szkoły podstawowej.

KACZMAREK, Stella. Co mierzą testy zdolności muzycznych? *Wychowanie Muzyczne w Szkole.* - 2010, nr 4, s. 12-22

Testy muzyczne - zastosowanie, krytyka, testy zdolności muzycznych.

KASZYŃSKA, Elżbieta. Kółko "Omnibus" : propozycja pracy z uczniem zdolnym w klasach I-III. *Wszystko dla Szkoły*. 2001, nr 11, s. 24.

KROĆ-ZIEMKIEWICZ, Longina. W stronę gwiazd, czyli o drodze do sukcesu.... *Meritum*. 2008, nr 1, s. 41-44.

Motywowanie uczniów zdolnych do nauki języka polskiego przez nauczyciela tego przedmiotu.

KULEJ-KWAŚNIEWSKA, Jolanta. Uczeń zdolny w bibliotece. *Biblioteka w Szkole*. 2004, [nr] 5, s. 5.

W bibliotece szkolnej.

LEWICKI, Marek. Pomóc dziecku zdolnemu. *Edukacja i Dialog*. 1994, nr 9, s. 45-46.

Warsztaty Matematyczne dla szczególnie uzdolnionych uczniów.

MATKOWSKA, Jolanta. Uniezwyklenie codzienności : o wspieraniu i rozwijaniu literackich uzdolnień uczniów. *Zeszyty Szkolne*. 2005, nr 1, s. 40-44.

OPOKA, Piotr. Komputer, młody człowiek i jego uzdolnienia. *Oblicza Edukacji*. 2009, nr 33, s. 21 -22.

Rola technologii informacyjnej i komunikacyjnej w rozwijaniu uzdolnień, pobudzaniu wyobraźni i zaspokajaniu ciekawości świata u młodego człowieka.

PROŚCIAK, Beata. Praca z uczniem zdolnym w "Kole Miłośników Poezji" (program autorski). *Język Polski w Liceum*. - R. 19, nr 3 (2004/2005), s. 98-108.

Program pozalekcyjnych działań edukacyjno-wychowawczych na kole zainteresowań w szkole ponadgimnazjalnej.

RUDNICKA, Izabela. Klub medialny jako forma pracy z uczniem zdolnym w internetowym centrum informacji multimedialnej. *Biblioteka w Szkole*. - 2009, [nr] 11, dod. "Biblioteka : Centrum Informacji" [nr] 4, s. 16-18.

SENDOR, Jolanta. Czy mała gazetka może być dużą gazetą?. *Życie Szkoły*. - 2004, nr 7, s. 45(493)-47(495).

Odkrywanie i poznawanie różnorakich uzdolnień, zdolności i umiejętności dzieci poprzez redagowanie gazety szkolnej.

STUCKA-BOGDAN, Ewa. Stymulowanie rozwoju uczniów uzdolnionych matematycznie w edukacji zintegrowanej : o kółku matematycznym w klasach I – III. *Wszystko dla Szkoły*. 2002, nr 6, s. 1-2.

SZPULAK, Grażyna. Uczeń zdolny i jego potrzeby czytelnicze (klasa humanistyczna) : analiza i opis przypadku problemu edukacyjnego w bibliotece szkolnej. *Biblioteka w Szkole*. 2002, [nr] 5, s. 13.

TOMCZYK-CHURSKA, Anna. Wszystko w jednym, czyli jak pracować w ICIM z młodzieżą uzdolnioną - (Z doświadczeń bibliotek). *Biblioteka w Szkole*. - 2009, [nr] 5, dod. "Biblioteka : Centrum Informacji" [nr] 2, s. 12-14.

WITEK, Krystyna. Uczeń zdolny. *Dyrektor Szkoły*. 1998, nr 11, s. 36-37.
Działalność Klubu Promocji Zdolnych, który upowszechnia doświadczenia nauczycieli w pracy z uczniem zdolnym.

WOJCIECHOWSKA, Hanna. Praca z uczniem zdolnym na zajęciach pozalekcyjnych z chemii w gimnazjum. *Wszystko dla Szkoły*. 2002, nr 6, s. 18.

WRÓBEL, Magdalena, WOŹNIAK, Zbigniew. Budowanie kapitału wiedzy : wpływ Uniwersytetu Dziecięcego oraz innych form aktywności pozalekcyjnej na sylwetki przyszłych menedżerów. *Problemy Jakości*. - 2009, [nr] 4, s. 41-45.

Propozycja stworzenia systemu edukacji pozwalającego na jak najlepsze przygotowywanie dzieci i młodzieży do życia zawodowego - działania zmierzające do rozwijania zdolności i umiejętności uczniów.

ZIĘTEK, Janina. Program Koła Humanistycznego dla uczniów gimnazjum. *Meritum*. 2006, nr 1, s. 32-36.

Ideą programu jest rozwijanie zainteresowań i uzdolnień humanistycznych, estetycznych, a także pobudzanie do działania kreatywnego uczniów wykazujących uzdolnienia polonistyczne.

4.2.c. Konkursy szkolne i pozaszkolne, olimpiady przedmiotowe

Artykuły z czasopism

ADAMCZAK, Mariusz. Zawody matematyczne im. Mariana Rejewskiego. *Matematyka*. 2006, nr 9, s. 46(558)-49(561).

Wojewódzki konkurs dla zdolnych uczniów matematyki.

BONDA, Katarzyna, RYCHTER, Magdalena. Złote dzieci. *Wprost*. 2008, nr 13, s. 40-43.
Mali geniusze z Polski zdobywają coraz więcej międzynarodowych nagród.

CIEPLIŃSKA-OLEJNIK, Katarzyna. Do Europy i świata... : zDolny Ślązak Gimnazjalista : II Dolnośląski Konkurs Historyczny. *Dolnośląska Gazeta Szkolna*. - 2003, nr 257, s. 1, 9.
Laureaci konkursu.

DESPUT, Krzysztof [i in.]. Receptą na sukces jest pasja, wiara w swoje możliwości oraz narzucenie sobie ostrego rygoru. *Oblicza Edukacji*. 2007, nr 12, s. 3-6.
Rozmowa z laureatami konkursu zDolny Ślązaczek i zDolny Ślązak Gimnazjalista.

IGIELSKA, Beata. Nie z tej Ziemi. *Głos Nauczycielski*. 2004, nr 2, s. 5.
Sylwetka ucznia Macieja Hermanowicza, laureata konkursu Czerwony Pojazd Rusza na Marsa ogłoszonego w 2002 roku przez Towarzystwo Planetarne w USA.

INGLOT, Mieczysław. O relacjach między nauczycielem a zdolnym uczniem - w związku z OLiJP i powieścią „Madame” A.Libery. *Warsztaty Polonistyczne*. - 1999, nr 4, s.48-58.

KORDZIŃSKI, Jarosław. Nie lubię olimpiad. *Nowa Szkoła*. 1997, nr 2, s. 21-22.
Praca nauczyciela powinna być równomiernie rozłożona na wszystkich uczniów, nie tylko wybitnie uzdolnionych.

KOZŁOWSKA, Wiesława Elżbieta. Konkurs historyczny formą pracy z uczniem zdolnym w szkole podstawowej. *Wiadomości Historyczne*. 1990, nr 4, s.206-210.

KURZAWA, Agnieszka. Jak pracuję z uczniem zdolnym. *Przegląd Edukacyjny*. 2008, nr 1, s. 19-20.
Rozwijanie uzdolnień, doskonalenie umiejętności uczenia się, poszerzania i pogłębiania wiedzy z zakresu ekologii, młodzieży przygotowującej się do udziału w olimpiadzie ekologicznej.

LORKIEWICZ, Zbigniew. Konkursy 2008 po liftingu : koncepcja realizacji VIII edycji konkursu dla gimnazjalistów zDolny Ślązak Gimnazjalista oraz V edycji konkursu dla uczniów szkół podstawowych zDolny Ślązaczek w roku szkolnym 2007/2008. *Oblicza Edukacji*. 2007, nr 14, s. 17-19.

MORSKA, Janina. Mistrz Matematyki. *Matematyka w Szkole* : czasopismo dla nauczycieli szkół podstawowych i gimnazjów. 2005, nr 28, s. 18-20.
Konkurs przeznaczony jest dla uczniów o zainteresowaniach matematycznych.

WÓJCICKA, Ewa. Szkolna olimpiada matematyczna dla uczniów klas trzecich. *Życie Szkoły*. 1998, nr 7, s. 411-414.

Materialy z internetu

Portal dolnośląskich konkursów zDolny Ślązak Gimnazjalista i zDolny Ślązaczek. Dostępny w World Wide Web: <http://www.dodn.wroclaw.pl/zdolnyslajak/index.html> [dostęp: 22 sierpnia 2011].

Strona Mathkonkursy została stworzona z myślą o nauczycielach matematyki, poszukujących konkursów matematycznych. i informacji o nich. Znajdują się tu konkursy, w których mogą uczestniczyć uczniowie z różnych typów szkół Dostępny w World Wide Web: <http://www.mathkonkursy.pl/ogolnopolskie.html> [dostęp: 22 sierpnia 2011].

Strona odsyłająca na strony najbardziej znanych konkursów i olimpiad matematycznych. Dostępny w World Wide Web: http://pl.wikipedia.org/wiki/Kategoria:Konkursy_matematyczne [dostęp: 22 sierpnia 2011].

4.3. Rola nauczyciela w kreowaniu zdolności i zainteresowań uczniów

Artykuły z czasopism

BIERNACKA-BRYK, Anna. Biblioteka dla ucznia zdolnego. *Bibliotekarz.* - 2009, [nr] 10, s. 8-11.

Uczniowie zdolni wymagają szczególnej opieki i zindywidualizowanego traktowania oraz wsparcia ze strony nauczyciela bibliotekarza.

BERNACKA, Ryszarda Ewa. Nauczyciel – mistrz. *Psychologia w Szkole.* 2007, nr 2, s. 13-20.

Nonkonformistyczna postawa nauczyciela mająca na celu wspieranie i kształtowanie postawy twórczej i kreatywnej u uczniów.

BERNACKA, Ryszarda Ewa. Trzeba pomóc zdolnym i uzdolnionym! *Psychologia w Szkole.* - 2009, nr 2, s. 107-115.

Rozpoznawanie ucznia zdolnego i uzdolnionego. Rozwijanie zdolności uczniów – formy pracy.

BRZEZIŃSKA, Anna. Nie potrafimy żyć w warunkach różnorodności. *Oblicza Edukacji.* 2007, nr 16, s. 3-7.

Rozmowa z prof. dr hab. Anną Brzezińską na temat roli nauczyciela we wspieraniu rozwoju uzdolnionych dzieci.

CIEŚLIKOWSKA, Joanna. Niepowodzenia szkolne uczniów zdolnych - jak na problem powinni spojrzeć wychowawcy. *Wychowanie na Co Dzień*. 2003, nr 7/8, s. 27-30.
Omówiono problem braku pełnego wykorzystania przez część młodzieży uzdolnionej swojego wysokiego potencjału intelektualnego.

DOBROŁOWICZ, Justyna. Uczeń twórczy. *Gazeta Szkolna : aktualności*. 2000, nr 29, s. 22.
Problemy, jakie może sprawiać nauczycielowi twórcze dziecko.

DYRDA, Beata. Gdy uczeń zdolny słabo się uczy. *Psychologia w Szkole*. - 2010, nr 2, s. 68-74.
Zjawisko Syndromu Nieadekwatnych Osiągnięć Szkolnych (SNOS) - przyczyny i rozpoznawanie zjawiska, najczęstsze błędy w rodzinie i w szkole, interwencja.

FRYDEL, Zbigniew. Olimpijczycy. *Nowa Szkoła*. 1996, nr 8, s. 19-22.
Odpowiedzialność, postawa i rola nauczyciela w rozwoju osobowości i talentu uczniów wybitnie uzdolnionych.

JATULEWICZ, Elżbieta. O uśmiech dziecka. *Dyrektor Szkoły*. 2004, nr 6, s. 24-27.
Rozwijanie zainteresowań i zdolności dziecka przez nauczyciela.

LIMONT, Wiesława. Nauczyciel ucznia zdolnego. *Głos Pedagogiczny*. - 2010, nr 10, s. 58-59.

ŁEBECKA, Grażyna. Rola wychowawcy w pracy z uczniem zdolnym. *Dyrektor Szkoły*. - 2005, nr 2, s. 51-53.
Scenariusz propozycji ćwiczenia inicjującego program wspierania ucznia zdolnego w szkole.

MAŁOBĘCKA-PUKA, Lidia. Uczeń twórczy - nadzieja czy problem we współczesnej szkole? *Kwartalnik Edukacyjny*. - 2010, [nr] 3, s. 44-57.
Rozwijanie kreatywności i innowacyjności uczniów zdolnych.

PUFAL-STRUZIK, Irena. Społeczne warunki aktualizacji i rozwoju uzdolnień u dzieci i młodzieży. *Edukacja*. 1997, nr 4, s.32-40.
Przygotowanie nauczycieli do identyfikacji uczniów uzdolnionych w zespole klasowym, ich wiedzy o zachowaniach tej grupy dzieci oraz umiejętności skutecznego wyzwalania i rozwijania zdolności uczniów.

SMOGORZEWSKA, Joanna. Twórczy nauczyciel = twórczy uczeń? *Nowa Szkoła*. 2008, nr 3, s. 35-37.
Rola nauczyciela w rozwijaniu zdolności twórczych uczniów.

WIECZOREK, Monika. Praca z dzieckiem zdolnym w świetle praktyki nauczycielskiej. *Nowa Szkoła*. - 2009, nr 6, s. 36-41.

Praca z uczniem zdolnym i utalentowanym w polskiej szkole na podstawie wniosków z wyników ankiety przeprowadzonej w jednej z małopolskich szkół podstawowych na grupie 20 nauczycieli.

WITKOWSKI, Lech. O potrzebie autorytetu czyli zdolny uczeń kontra autorytet nauczyciela. *Głos Pedagogiczny*. - 2010, nr 6, s. 27-29.

ZIELICZ, Włodzimierz. Zdolny sobie poradzi. *Remedium*. 2001, nr 7/8, s. 16-17.

Praca z uczniem zdolnym - olimpijczykiem. Wpływ wychowawczy nauczycieli osiągających wysokie wyniki pracy.

Materiały z internetu

PAJĄK, Mariola. *Możliwości stymulowania aktywności twórczej człowieka*. [online].

[dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web:

<http://www.awans.oswiata.org.pl/publikacje/281.doc>

Rola nauczyciela w rozwijaniu twórczej aktywności uczniów.

RADZISZEWSKA, Elżbieta. *Rola nauczyciela w rozwijaniu aktywności twórczej*. [online].

[dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web:

http://www.cen.bialystok.pl/aspekty/1_25_2005/art04.htm

Rola nauczyciela, wpływ osobowości nauczyciela na rozwój uzdolnień twórczych dzieci.

5. Zdolny uczeń za granicą

Artykuły z czasopism

DZIEWULAK, Dobromir. Rada Europy o dzieciach wybitnie uzdolnionych. *Nowa Szkoła*. 1994, nr 10, s. 610-614.

Zalecenia Rady Europy dotyczące pewnych elementów polityki oświatowej.

FELDHUSEN, J.F. Program dla uzdolnionych w USA. *Edukacja i Dialog*. 1994, nr 2, s. 53-54.

Program dla uczniów wybitnie zdolnych.

JOŃCZYK-KONWENT, Barbara. O nieprzeciętnych uczniach : o jednej z teksańskich szkół. *Edukacja i Dialog*. 1995, nr 5, s. 66-70.

Selekcja uczniów w amerykańskiej szkole podstawowej. Uczniowie uzdolnieni - kształcenie.

MAZIERSKA, Ewa. Selekcjonować czy nie? : Wielka Brytania. *Nowa Szkoła*. 1997, nr 2, s.36-38.

Selekcja uczniów do szkół według ich zdolności czy osiągnięć - przegląd stanowisk.
NOWICKA, Renata. Dla uczniów zdolnych w Niemczech. *Nowa Szkoła*. 1995, nr 3, s. 45.
Federalna Akademia Uczniowska - letnie kursy dla uzdolnionych w RFN.

NOWICKA, Renata. Edukacja i zdolności na Kubie. *Nowa Szkoła*. 1997, nr 4, s. 36-37.
Sytuacja uczniów zdolnych w szkole kubańskiej.

NOWICKA, Renata. Hamburski projekt wspierania uczniów uzdolnionych matematycznie. *Nowa Szkoła*. 1992, nr 6, s. 345-347.

NOWICKA, Renata. O klasach dla uzdolnionych na podstawie doświadczeń amerykańskich. *Nowa Szkoła*. 1994, nr 4, s. 227-228.
Kształcenie uczniów uzdolnionych w USA.

NOWICKA, Renata. Przyspieszone kształcenie w Baltimore [uczniów zdolnych]. *Edukacja i Dialog*. 1994, nr 2, s. 55-56.
USA.

SZMYD-SKÓRCZEWSKA, Magdalena. Jak się to robi w Ameryce. *Charaktery*. - 2003, nr 10, s. 18-19.

Program SIGHTS (Supplemental Instruction for Gifted, High-Achieving and/or Talented Students - dodatkowe zajęcia dla uczniów zdolnych, mających wysokie osiągnięcia i/lub utalentowanych). Kształcenie dzieci zdolnych w Stanach Zjednoczonych.

6. Zdolny uczeń a rodzina - rola rodziców w rozwijaniu zdolności dziecka

Artykuły z czasopism

BEDNARKOWA, Wiga. Wszystkie dzieci są zdolne. *Gazeta Szkolna : aktualności*. 2008, nr 1, s. 6-7.

Krótki "instruktaż" dla rodziców współtworzenia dobrej szkoły dla rozwoju zdolności dziecka.

BERNACKA, Ryszarda Ewa. Wychowanie dziecka uzdolnionego. *Remedium*. 2002, nr 5, s. 8-9.

Podstawowe warunki rozwoju dziecka w rodzinie, sprzyjające rozwojowi uzdolnień.

BIEGAJŁO, Małgorzata. Wychowanie do twórczości. *Psychologia Wychowawcza*. 2000, nr 1, s. 26-35.

Twórczość rozumiana jako rodzaj zdolności. Znaczenie środowiska rodzinnego w jej kształtowaniu.

BRODZIAK, Halina. Relacje matka - dziecko w założeniach metody umuzykalniania małego dziecka według koncepcji Shinichi Suzuki. *Nauczyciel i Szkoła*. 2004, nr 3/4, s. [229]-235.

Matka nauczycielem rozwijającym zdolności ucznia "Metodą Języka Matki".

ĆWIOK, Edward. Motywy uczenia się młodzieży wybitnie i przeciętnie zdolnej. *Przegląd Psychologiczny*. 1998, z.1/2, s.39-57.

DYRDA, Beata, PIEKOSZEWSKA, Magdalena. Aspiracje edukacyjne i zawodowe uczniów zdolnych. *Wychowanie na Co Dzień*. 2008, nr 3, s. 14-19.

Podjęcie przez młodzież zdolną decyzji związanych z przyszłym zawodem i edukacją w wybranym kierunku - na podstawie badań przeprowadzonych w klasach II i III gimnazjum na terenie województwa śląskiego. W artykule przedstawione zostały m. in.: analiza pojęcia aspiracje, charakterystyka ucznia zdolnego, czynniki wpływające na wybory uczniów.

GUT, Renata. Kto odkryje mój talent? *Edukacja i Dialog*. 2008, nr 1, s. 17-20.

Aspiracje zdolnych, utalentowanych uczniów.

HONORE, Carl. Mamo, tato, wyluzujcie! *Forum*. - 2009, nr 22/23, s. 22-24, 26.

Wpływ na dziecko zbyt dużej ilości zajęć pozalekcyjnych i nacisku rodziców na rozwijanie zdolności dziecka.

KUCZYŃSKA, Beata. Skąd się biorą zdolne dzieci?. *Edukacja i Dialog*. 2002, nr 5, s. 38-39.

Wpływ warunków środowiskowych i rodzinnych na zdolności dziecka.

MANTURZEWSKA, Maria. Jak wychować Mozarta. *Charaktery*. 1998, nr 9, s. 29.

Rozmowa na temat wspierania przez rodziców dziecka uzdolnionego muzycznie.

MARCINIAK, Maciej. Nauczyciele i rodzice rozwijają zdolności muzyczne dzieci. *Nowe w Szkole*. 2002, [nr] 4, dod. "Szkoła w Społeczności" s. 21-22.

MENDECKA, Grażyna. Kary i nagrody stosowane w rodzinie a rozwój zdolności i postaw twórczych. *Prace Naukowe. Psychologia WSP Częstochowa*. Z. 6 (1997), s. [63]-76.

NOWICKA, Renata. Rola rodziców w rozwoju uzdolnień. *Edukacja i Dialog*. 1992, nr 8, s. 8-10.

WIATROWSKA, Leokadia. Wiem i muszę pomóc. *Życie Szkoły*. 2007, nr 3, s. 11-15.
Postawy rodziców a kształtowanie zdolności ich dziecka.

WOJCIECHOWSKA, Julita. Geniusz specjalnej troski. *Charaktery*. - 2009, nr 1, s. 36-39.
Dziecko we współczesnej rodzinie. Wygórowane oczekiwania rodziców wobec swoich dzieci.

Materiały z internetu

Kim jest uczeń zdolny, jak pomóc mu się rozwijać?. [online] . [dostęp: 22 sierpnia 2011].
Dostępny w World Wide Web:
<http://www.sp1.czernsk.pl/sp1/pliki/scenariusze/scenariusz1.pdf>.

Zawarty scenariusz spotkania z rodzicami prowadzonego w formie warsztatów. Jest to propozycja przeprowadzenia zajęć dla rodziców na zebraniach z rodzicami, który ma pomóc nauczycielom w realizacji tematu.

Praca z uczniem zdolnym. [online]. [dostęp: 22 sierpnia 2011]. Dostępny w World Wide Web: http://www.bryk.pl/teksty/studia/pozosta%C5%82e/pedagogika/15387-praca_z_uczniem_zdolnym.html .

Artykuł porusza m.in. problem trudności w pracy z uczniem zdolnym, jak i omawia środowisko rodzinne dzieci wybitnie uzdolnionych.

7. Terminologia

REBER, Arthur S. *Słownik psychologii*. Warszawa 2000. ISBN 83-87367-64-8.

czynnik ogólny, g, G (*factor, general (g or G)*): **1.** ogólnie: czynnik występujący we wszystkich testach poddawanych analizie czynnikowej; **2.** w węższym znaczeniu: czynnik, co do którego przypuszcza się, że jest podstawą wszystkich testów zdolności. (...) Czynnik g należy postrzegać nie jako zdolność „rzeczywistą”, lecz raczej hipotetyczną, której istnienie jest zależne od procedur metodologicznych.

inteligencja (*intelligence*): (...) pojęciowo(...): *zdolność do odnoszenia korzyści z doświadczenia* a pragmatycznie (...) *tym, co mierzą testy inteligencji*.

osiągnięcie (*achievement*): **1.** dokonanie, zdobycie celu; **2.** sam cel; (...)

talent, ponadprzeciętna zdolność do określonej umiejętności. Termin ten jest szczególnie ryzykowny, gdyż wielu autorów stosuje go do genetycznego podłoża ludzkich umiejętności. Spór o rolę genetyki ma charakter teoretyczny, nie językowy, a zatem znaczenie terminu, jeśli używa się go właściwie, jest neutralne wobec zagadnień dziedziczności i wpływu otoczenia; - > zdolność

umiejętność (*sill*), zdolność do realizacji złożonych, dobrze zorganizowanych wzorców zachowania w sposób płynny i elastyczny, zapewniający osiągnięcie jakiegoś celu lub wyniku; odnosi się zarówno do aktywności ruchowej, jak werbalnej czy społecznej. W przypadku umiejętności społecznych istnieje tendencja do posługiwania się tym terminem w odniesieniu do wzorców zachowań mających na celu wpływ na inne osoby i manipulację nimi.

uzdolnienie (*aptitude*), ogólnie: potencjał do nabywania umiejętności. Termin dotyczy przejawiania przez daną osobę uzdolnienia do czegoś, co znajduje wyraz w mierzalnej, aktualnie posiadanej zdolności (*ability*), dzięki czemu można, z pewnym prawdopodobieństwem, przewidywać, że poziom wykonania będzie znacząco rósł wraz z dodatkowym treningiem. Zawili sposób tłumaczenia terminu bierze się stąd, że testy uzdolnień są w rzeczywistości testami wykonaniami i zainteresowań. To rozróżnienie pojawia się w związku z dokonywaniem przewidywań osiągnięć. Też -> zdolność i -> osiągnięcie.

uzdolnień test (*aptitude test*), ogólnie: każdy test mierzący możliwości nabywania umiejętności. Wyróżnia się zwykle rozmaite typy takich testów mierzących uzdolnienia *specjalne, ogólne i wielorakie*. Pierwsze mierzą pojedyncze zdolności, np. mechaniczne, do pracy urzędniczej czy muzyczne. Testy uzdolnień ogólnych są konstruowane w celu określania możliwości we względnie niespecyficznych dziedzinach (np. testy inteligencji). Testy uzdolnień wielorakich to baterie testów, które mierzą wiele czynników. Na ten podział należy patrzeć w sposób pragmatyczny. Testy uzdolnień specjalnych są tak naprawdę jedynie po części specyficzne (np. test mierzący sprawność palców jest „specjalnym” testem mierzącym rzeczywiście specyficzne uzdolnienie, ale jednocześnie odnosi się do bardziej ogólnych zdolności sensomotorycznych). Natomiast o testach uzdolnień ogólnych można jedynie powiedzieć, że są względnie ogólne (np. testy mierzące ogólną inteligencję z zasady poddawane są analizie czynnikowej w celu uzyskania bardziej specyficznych komponentów: słownych, matematycznych, analitycznych czy przestrzennych). Testy zdolności wielorakich mogą być „specyficzne” bądź „ogólne” w zależności od tego, jakie podtesty składają się na stosowaną baterię testów.

zdolności mechaniczne, uzdolnienia mechaniczne (*mechanical ability* or *aptitude*), zdolności lub uzdolnienia wykonywania rzeczy mechanicznych. Uważane w zasadzie za zdolności umysłowe niskiego rzędu, stąd często przeciwstawiane zdolnościom do posługiwania się abstrakcjami, pojęciami.

zdolności ogólne (*general ability*), hipotetyczne, szeroko rozumiane zdolności poznawcze, które jak się przypuszcza, są podstawą wszelkich specjalnych lub *specyficznych zdolności* ujawnianych w poszczególnych sytuacjach; synonim: -> inteligencja. Też -> czynnik ogólny.

zdolności podstawowe (*primary ability*), -> **pierwotne zdolności umysłowe** (*primary mental abilities*), są to główne, kluczowe zdolności umysłowe, które stanowią składowe elementy inteligencji. Termin wywodzi się z badań metodą analizy czynnikowej L.L. Thurstone’a i bywa z nią ściśle wiązany. Badania te pozwoliły wyróżnić siedem takich zdolności (werbalne, płynności słownej, liczbowe, przestrzenne, pamięć, percepcja i rozumowanie).

zdolność (*ability*), pojęcie oznaczające: kompetencję, biegłość, sprawność, zręczność czy talent, dzięki którym ktoś może dokonać określonego czynu w danym czasie, bez jakiegokolwiek treningu. Kluczowe znaczenie ma odróżnienie tego terminu od pojęcia -> uzdolnienie. Zdolność odnosi się do aktualnych możliwości jednostki wykonania czegoś, natomiast uzdolnienie związane jest z możliwościami potencjalnymi, czyli takimi, jakie dana osoba osiągnie dzięki wyuczeniu się. Testy inteligencji są przykładem testów zdolności;

(*capacity*), (...) synonim terminu -> umiejętność; (...)

SIUTA, Jerzy (red.). Słownik psychologii. Kraków 2005. ISBN 83-7435-019-9.

talent - rzadko spotykany wysoki poziom -> uzdolnienia.

uzdolnienie – 1. potencjalna -> zdolność; 2. potencjalne zdolności umożliwiające nabycie określonych kompetencji, umiejętności, sprawności (np. małe, przeciętne, duże uzdolnienia muzyczne, językowe, matematyczne); 3. -> talent

zdolność – 1. aktualnie posiadana przez osobę umiejętność rozwiązywania jakiegoś rodzaju zadań (np. umysłowych, percepcyjnych, społecznych) lub poprawnego wykonania jakichś czynności (fizycznych, zawodowych). Kompetencja, biegłość, sprawność czy zręczność, umożliwiająca określone działania. 2. potencjalna możliwość nabycia lub doskonalenia umiejętności, synonim szeroko rozumianego -> uzdolnienia. 3. górna granica możliwości osoby (maksymalny wynik, jaki może osiągnąć) przy wykonywaniu umysłowych zadań lub ćwiczeń fizycznych na danym etapie rozwoju funkcji w optymalnych warunkach jej ćwiczenia.

POMYKAŁO, Wojciech (red.). Encyklopedia pedagogiczna. Warszawa 1993. s. 991-996.

zdolności – uzdolnienia (...) Różne próby ujmowania tego zagadnienia i jego rozwiązania można uważać za mniej lub bardziej rozbudowane **teorie zdolności**. Wszystkie odwoływały się do czegoś, „co” jest w człowieku, a od czego zależą jego możliwości osiągnąć w takiej czy innej działalności. (...)

Wspólnym mianownikiem dla wszystkich tych prób, jakie podejmowano na przestrzeni dwu i pół tysiącleci, jest formalna definicja określająca zdolności jako układ warunków wewnętrznych danej jednostki, decydujący o poziomie i jakości jej osiągnięć w realizowanej przez nią działalności. Różnice między nimi, a równocześnie i właściwy problem, zaczynają się dopiero wtedy, gdy pod zmienną „warunki wewnętrzne” podstawia się jakiś czynnik ontologiczny, który dopiero pozwala wyjaśnić różnice osiągnięć w działaniu.

Owo „podstawianie” dokonywane było historycznie i jest dokonywane współcześnie w dwóch płaszczyznach: **psychologicznej i biologicznej** (...).

W płaszczyźnie psychologicznej ukształtowały się historycznie cztery warianty „warunków wewnętrznych” decydujących o poziomie osiągnięć jednostki.

Wariant pierwszy: **jedna zdolność ogólna** jest podstawą ostateczną osiągnięć w zakresie wszelkich działań. (...)

Wariant drugi: **istnieje wiele równorzędnych zdolności ogólnych**, których współdziałanie wyznacza osiągnięcia jednostki w działaniu. (...)

Wariant trzeci: osiągnięcia jednostki w działaniu zależą od **jednej zdolności ogólnej i od różnych zdolności specjalnych**. (...)

Wariant czwarty: **istnieje wiele zdolności ogólnych i wiele zdolności specjalnych**, które łącznie wyznaczają osiągnięcia człowieka w działaniu. (...)

zdolności ogólne i zdolności specjalne – uzdolnienia. Teoria zdolności wyróżniająca wiele zdolności ogólnych i wiele zdolności specjalnych ma za punkt wyjścia koncepcję psychiki jako **złożonej aktywności człowieka, poprzez którą reguluje on swoje stosunki ze światem otaczającym, zarówno przyrodniczym, jak i społecznym, a na najwyższym szczeblu i z sobą samym.** Przewycięża ona subiektywizm analiz introspekcyjnych i ograniczoność analiz pozytywistycznych nie wychodzących poza materiał zadań testowych. (...)

Ujęcie inteligencji jako sprawności myślenia przewycięża istniejący dualizm teoretyczny i otwiera nowe perspektywy badawcze.

(...) podejście [takie] prowadzi do wyróżnienia **pięciu ogólnych zdolności:** spostrzegawczości, inteligencji, wyuczalności, emotywności, zręczności.

Te **ogólne zdolności** nie mają jakiegoś samoistnego sposobu istnienia, **nie mogą istnieć niezależnie od działania, poza nim lub przed nim.** (...)

Konkretna działalność ludzka jest ukierunkowana na realizację określonych zadań i ze względu na to ma swoją określoną treść wyznaczoną tymi właśnie zadaniami. Zespół warunków wewnętrznych jednostki umożliwiających jej wykonywanie określonej, ukierunkowanej treściowo działalności nazywamy **zdolnościami specjalnymi** lub (proponując terminologiczną dyskusyjną) **uzdolnieniami.** Stąd zdolności specjalne lub uzdolnienia muzyczne, techniczne, malarskie, organizacyjne, literackie itd. (...)

Tak jak zdolności ogólne nie istnieją same z siebie, nie wyprzedzają działania, lecz są z nim ściśle związane, w nim powstają i wraz z nim się kształtują, tak i zdolności specjalne konstituowane przez zdolności ogólne kształtują się poprzez nie w procesie działania, stanowiąc jedność nierozdzielną tego, co ogólne i tego, co specjalne. (...)

OKOŃ, Wincenty. Nowy słownik pedagogiczny. Warszawa 1998. ISBN 83-86770-96-1.

talent (gr. *tálanon*): 1) wybitne uzdolnienie do jakiejś dziedziny twórczości: naukowej, literackiej, plastycznej, muzycznej, technicznej i in.; 2) nieprzeciętna zdolność motoryczna, np. do określonych dziedzin sportu, akrobacji, tańca, pisania na maszynie in.

uzdolnienie, swoisty układ zdolności warunkujących ponadprzeciętny poziom wykonywania jakiegoś rodzaju działalności, np. naukowej, literackiej, muzycznej, technicznej, sportowej czy organizacyjnej; u. wybitne nosi miano **t a l e n t u**.

zdolność, w *psychologii* możliwość uzyskania spodziewanych wyników przy wykonywaniu danych czynności w określonych warunkach zewnętrznych; w odróżnieniu od -> uzdolnień,

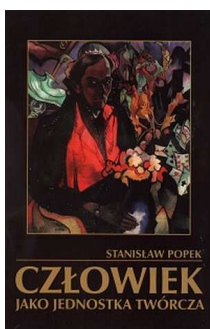
które są odpowiednio ukierunkowane; z. mają charakter ogólny, tzn. ich obecność jest konieczna przy wykonywaniu przez człowieka różnych czynności. Do z. o g ó l n y c h zalicza się: spostrzegawczość, sprawność myślenia, wyobraźnię, pamięć, uwagę oraz sprawność motoryczną. Rozwój z. zależy od wrodzonych właściwości układu nerwowego, od wpływu kształcenia i wychowania, m.in. od rozwoju pozytywnej motywacji, zainteresowań i postaw, oraz od własnej aktywności jednostki.

zdolny uczeń (student), uczeń (student) osiągający lepsze wyniki od swoich rówieśników, w przypadku, gdy zachowane są jednakowe dla wszystkich warunki pracy, lub uzyskujący te same co inni wyniki przy mniejszym wysiłku; zawdzięcza to wyższemu niż u innych rozwojowi takich zdolności, jak myślenie, zdolność obserwacji, wyobraźnia, pamięć, uwaga, sprawności manualne i ruchowe.

8. Wykaz książek dostępnych w sieci dolnośląskich bibliotek pedagogicznych

"zDolny Ślązak gimnazjalista" : konkurs fizyczny : zbiór zadań z rozwiązaniami /Barbara Jackiewicz [et al.]. Wrocław : Dolnośląski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, 2003. - 41, [2] s.

Bariery szkolnej kariery : dlaczego dzieci zdolne mają słabe stopnie? /Sylvia B. Rimm. Warszawa : WSiP 1994. - 388, [4] s.

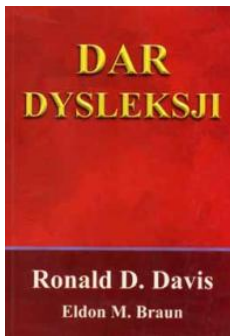

Człowiek jako jednostka twórcza /Stanisław Popek. Lublin : Wydaw. UMCS, 2003. - 224 s.

„Człowiek jako jednostka twórcza” to praca oryginalna, oparta na wieloletnich studiach, przemyśleniach i doświadczeniu twórczym uczonego, malarza i poety. Autor ujmuje człowieka systemowo i holistycznie, dając wyraz jego możliwościom twórczym, realizującym się w specyficznych dla każdego twórcy warunkach społecznych i kulturowych. Analizując osobowościowe i środowiskowe determinanty twórczości, zwraca uwagę na indywidualne zróżnicowanie podmiotu, aktów twórczych i dziedzin twórczości. Odróżnia wyraźnie twórczość egalitarną i elitarną, dlatego za najważniejsze uwarunkowania twórczości uznaje zdolności i uzdolnienia specjalne, którym nadaje nową strukturę w świetle psychologii transgresyjnej J. Koźmieleckiego.

Źródło adnotacji: <http://www.poczytaj.pl/9159>

Czynniki oddziałujące na poziom uzdolnień :(na przykładzie uzdolnień matematycznych) /Kazimierz Kotlarski. Poznań : Wydaw. Naukowe UAM, 1990. 172 s.

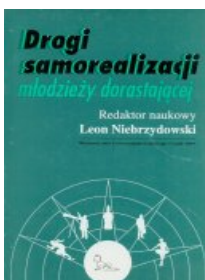

Dar dysleksji :dlaczego niektórzy zdolni ludzie nie umieją czytać i jak mogą się nauczyć /Ronald D. Davis [oraz] Eldon M. Braun ; przekł. Grażyna Skoczylas. Poznań : Zysk i S-ka, cop. 2001. - 269, [1] s.

Autor, który jako dyslektyczny uczeń doznał wielu nieprzyjemności, obecnie będąc nauczycielem, twierdzi, że dyslektyczny styl uczenia może być talentem. W Melvin-Smith Learning Centre bada różnorodność symptomów syndromu dysleksji, przy czym poza kłopotami z czytaniem i pisaniem jest to także brak orientacji w terenie, brak umiejętności organizacji i trudności z porównywaniem. Niewielu z nas wie, że dyslektykami byli da Vinci, Andersen, Einstein.

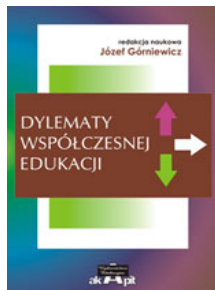
Źródło adnotacji :

http://www.zysk.com.pl/catalog/product_info.php?products_id=574

Drogi samorealizacji młodzieży dorastającej /red. nauk. Leon Niebrzydowski. - Łódź : Wydaw. Uniwersytetu Łódzkiego, 1997. - 180, [1] s.

Rozdział : Monitorowanie obrazu samego siebie a kariery edukacyjne uczniów zdolnych i mniej zdolnych matematycznie /Kazimierz Kotlarski.

Dylematy współczesnej edukacji. Józef Górniewicz, red. nauk. Toruń : Wydawnictwo Edukacyjne "Akapit", 2007. -- 189 s. : il. ; 24 cm.

Książka obejmuje kilkanaście artykułów, których autorzy skupiają się m.in. na takich dylematach współczesnej edukacji jak: - ingerencja ekonomii w edukację, - konstruowanie i realizacja procesu dydaktyczno-wychowawczego współczesnej szkoły, - perspektywy edukacji przedszkolnej, - wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze środowisk o zróżnicowanym statusie ekonomicznym, - przemoc w szkole, - **rozwijanie zdolności specjalnych uczniów**, - odpowiedzialność moralna nauczycieli, - kształcenie na odległość, - dylematy teorii wychowania oraz miejsce i zadania pedagogiki specjalnej w procesie zmian edukacyjnych.

Autorami poszczególnych opracowań są - oprócz Józefa Górniewicza - m.in.: Stanisław Kawula, Małgorzata Kowalik-Olubińska, Amadeusz Krause, Henryk Mizerak, Małgorzata Suświłło.

Źródło adnotacji: <http://www.sklep.weakapit.pl/product.php?id=350>

Dziecko w świecie edukacji: podstawy uczenia się kompleksowego : nowe kształty i wymiary edukacji. Dymara, Bronisława. Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls", 2009. -- 276 s. : il. ; 24 cm.

Książka Dziecko w świecie edukacji. Przykłady zajęć kompleksowych. Bliżej integracji osoby i pedagogiki współlbycia jest drugą częścią publikacji Dziecko w świecie edukacji. Podstawy uczenia się kompleksowego – nowe kształty i wymiary edukacji o tym samym tytule głównym, a zarazem XIX tomem serii „Nauczyciele – Nauczycielom”, wydawanej od 1996 roku w Oficynie Wydawniczej „Impuls”. Wątek egzystencjalny, filozofia codzienności przenika całą naszą serię. Bliskie nam są słowa Cypriana Kamila Norwida zawarte w Promethidionie: „Kto kocha, małe temu ogromnie i lada promyk rozbudza nadzieję.” W tomie tym jest wiele promyków i nadziei na lepszą edukację. Pierwsza część (rozdziały I–II) to opowieść o sztuce uczenia się i zmaganiach mających na celu ocalenie w ludziach współczesnych istoty człowieczeństwa. Zostały tu także, jak wiele znaczeń mieści się w słowie „pomiędzy”. Tworzy ono przestrzenie obojętne, wrogie, życzliwe, pełne nadziei. Bywa niekiedy wytrychem, ale częściej kluczem do serc i umysłów innego człowieka, do dziecięcej wrażliwości. Dalsza część główna (rozdziały III–VI) przybliży życzliwe przestrzenie interpersonalne współtworzone wraz z uczniami w kompleksowej edukacji w szkole podstawowej, gimnazjum, liceum i na uniwersytecie. Ukazano, że dzięki różnorodnym, a zarazem innowacyjnym działaniom najbardziej z pozoru przeciętna szkoła, może stać się przestrzenią tworzenia kultury. Uzasadniono również, że innowacyjnie prowadzona edukacja kompleksowa nie tylko dostarcza uczniom wiedzy przedmiotowej, strategicznej i autokreacyjnej, lecz także pobudza różne sfery aktywności. Bywa źródłem fascynacji, radości i poszukiwania sensów życia oraz wartości wykonywanej pracy. Problemy te przybliży ostatni rozdział o pedagogice współlbycia, która jest odmianą personalizmu, a zarazem rezultatem kompleksowych działań. Działaniom tym towarzyszy tworzenie systemu norm i kryteriów ocen przy współdziałaniu uczniów, systemu przekształcającego się w samoocenę, będącą podstawą uczenia się przez całe życie. W tym rozdziale omówione zostały różnorodne przestrzenie interpersonalne: przestrzeń intelektualna, mentalna, światopoglądowa, emocjonalna, terapeutyczna i autokreacyjna (metaprzestrzeń). Stanowią one syntezę integracji osoby wychowanka.

Źródło adnotacji:

http://www.impulsoficyna.com.pl/index.php?cat=wyszukaj_op&pagin=0&id=958#wiecej

Dzieci zdolne, ambitne i utalentowane. Bates, Janet, Munday, Sarah, [tł. Robert Waliś]. Warszawa : Wydaw. K.E. Liber, 2005. -- 81 s. ; 21 cm.

Ten poradnik to źródło cennej wiedzy teoretycznej oraz praktycznych porad dla nauczycieli i rodziców pracujących ze szczególnie uzdolnionymi i utalentowanymi dziećmi. Autorzy wyjaśniają, czemu tak ważne jest zapewnianie tej grupie dzieci ciągłych wyzwań edukacyjnych, i uczą, jak to robić. Ta książka to pozycja obowiązkowa w bibliotece każdego nauczyciela i rodzica. Szczególnie uzdolnieni i utalentowani uczniowie często charakteryzują się wysokim ilorazem inteligencji, zmierzonym za pomocą różnych rodzajów testów. Jednak rodzice i nauczyciele nie powinni przywiązywać do tego zbyt dużej wagi, gdyż istnieją także inne, bardziej pewne, cechy wyróżniające szczególnie uzdolnione dzieci. Tacy uczniowie zwykle charakteryzują się

kombinacją niektórych z następujących cech: wczesna umiejętność formułowania pełnych zdań i prowadzenia rozmowy z osobą dorosłą; szeroki zakres słownictwa i wysoko rozwinięta zdolność czytania; niezaspokojona ciekawość i zamiłowanie do zadawania pytań; zdolność dłuższego utrzymywania koncentracji, zwłaszcza w przypadku wyjątkowo interesującego tematu; skłonność do złożonych procesów myślowych; umiejętność abstrakcyjnego myślenia, często z wykorzystaniem wyższych zdolności intelektualnych (patrz Rozdział 3); skłonność do zabawy ze starszymi dziećmi lub dorosłymi, a także problemy w kontaktach z rówieśnikami; doskonała pamięć oraz umiejętność wykorzystywania przechowywanych informacji; poczucie humoru, które inni uczniowie lub nauczyciele mogą postrzegać jako dziwaczne"; zamiłowanie do zabaw językowych i gier słownych; niegrzeczne zachowanie, zwłaszcza w chwilach znudzenia lub sfrustrowania; zdolność łączenia abstrakcyjnych pojęć; niechęć do porażek, a czasem nieumiejętność zaakceptowania własnego braku racji; bogata wyobraźnia; brak cierpliwości do pracy na lekcji, która to praca według nich nie ma konkretnego celu; szeroki zakres wiedzy ogólnej; preferowanie pracy indywidualnej i niechęć do pracy w grupie – brak cierpliwości wobec rówieśników wolniej kojarzących fakty; zdolności przywódcze.

Źródło adnotacji: <http://www.edukacyjna.pl/ksiazka.php?id=8691>

Elementarne nierówności :zeszyt ćwiczeń dla gimnazjalistów i licealistów zainteresowanych matematyką /Zbigniew Lorkiewicz. Wrocław : Dolnośląski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, 2001. - 33, [5] s.

Geometria pogładowa :zbiór gier, zabaw i zadań rozwijających uzdolnienia geometryczne (matematyczne) uczniów /I. F. Szarygin, L. N. Jerganżyjewa ; [przetł. z ros. i wstępem opatrzył Antoni Pardała]. Rzeszów : "Fosze", 1995 (Rzesz. : "Fosze"). - 207 s.

Książka napisana jest żywo i pasjonująco. Zgromadzony w niej zbiór gier, zabaw i zadań, a także pomysłów dydaktycznych może być wykorzystywany wielorako przez uczniów, nauczycieli i studentów matematyki.

Źródło adnotacji: http://merlin.pl/Geometria-pogladowa-zbior-gier-zabaw-i-zadan-rozwijajacych-uzdolnienia-geometryczne_L-N/browse/product/1,44397.html

Gry i zabawy rozwijające uzdolnienia matematyczne /Marek Pisarski ; Warszawa : "Eceri", 1992. – 173 s.

II Dolnośląski Konkurs Chemiczny :dolnośląskie konkursy przedmiotowe : zDolny Ślązak gimnazjalista /Maria Stankiewicz. Wrocław : Dolnośląski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, 2003. - 71 s.

III Dolnośląski Konkurs Chemiczny :dolnośląskie konkursy przedmiotowe : zDolny Ślązak gimnazjalista /Maria Stankiewicz. Wrocław : Dolnośląski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, 2004. - 69 s.

IV Dolnośląski Konkurs Chemiczny :dolnośląskie konkursy przedmiotowe : zDolny Ślązak gimnazjalista /Maria Stankiewicz. Wrocław : Dolnośląski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, 2005. - 64 s.

IV Dolnośląski Konkurs Matematyczny :dolnośląskie konkursy przedmiotowe : zDolny Ślązak gimnazjalista /Wanda Górajewska. Wrocław : Dolnośląski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, 2004. - 44 s.

Intelektualne i kreatywne aspekty zdolności do uczenia się /Renata Wiechnik. Lublin : Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 1996 – 135 s.

Inteligencja emocjonalna a uzdolnienia twórcze i funkcjonowanie szkolne młodzieży /Irena Przybylska. Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2007. - 99, [5] s.

Treść pracy wpisuje się w rozważania na temat struktury inteligencji. Autorka ukazuje, jak doszło do powstania koncepcji inteligencji emocjonalnej i wyjaśnia, czym jest inteligencja emocjonalna (prezentuje różne jej modele: poznawczy i mieszane). Autorka próbuje określić znaczenie inteligencji emocjonalnej dla osiągnięć życiowych, głównie w sferze osobistej, społecznej i zawodowej. Część empiryczna pracy poświęcona jest analizie wyników badań nad inteligencją emocjonalną i jej znaczeniem dla osiągnięć szkolnych, pozycji socjometrycznej badanej młodzieży szkół średnich. Praca jest adresowana głównie do pedagogów, nauczycieli, a także twórców programów edukacyjnych.

Źródło adnotacji: <https://wydawnictwo.us.edu.pl/?q=node/899>

Inteligencja i zdolności twórcze dzieci w początkowym okresie edukacji: rozpoznawanie i kształcenie /Danuta Czelakowska. Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls", 2007. - 246, [2] s.

Głównym celem książki jest zaprezentowanie problematyki inteligencji i zdolności twórczych dzieci niższych klas szkoły podstawowej oraz sposobów jej stymulacji w procesie kształcenia. Szerokie rozumienie pojęcia zdolności i uzdolnień pozwala dostrzec je w każdym rodzaju aktywności dziecka: podczas myślenia, działania, odczuwania czy wartościowania. W książce poświęcono wiele uwagi ukazaniu konkretnych przykładów ćwiczeń stymulujących inteligencję i kreatywność. Istotną rolę w tym zakresie odkrywa najbliższe środowisko społeczno-wychowawcze i jego oddziaływanie, a zwłaszcza nauczyciel, jak również świadomi swych zadań rodzice i opiekunowie. Książka skierowana jest do uczących się nauczycieli i studentów pedagogiki (przede wszystkim wczesnoszkolnej), pracujących nauczycieli klas młodszych, jak również pedagogów wyższych szczebli nauczania, wychowawców organizujących różnorodne zajęcia szkolne, rodziców i wszystkich osób zainteresowanych i poszukujących sposobów kierowania własnym rozwojem.

Źródło adnotacji: <http://www.poczytaj.pl/61560>

Inteligencja stosunków międzyludzkich: talent i błyskotliwość w kontaktach z ludźmi. Gross, Stefan F. Warszawa : "Placet", 1999. -- 287 s. ; 24 cm.

Wszyscy wyznaczamy sobie osobiste i zawodowe cele, każdy z nas chciałby osiągnąć możliwie jak największy sukces. Jednakże wyzwania, jakim musimy sprostać w życiu zawodowym, są coraz większe, a stosunki w życiu prywatnym są często coraz bardziej skomplikowane. Mamy mniej czasu i żyjemy pod coraz większą presją. Środowisko pracy staje się coraz bardziej złożone, a wymagania stawiane przez partnerów coraz wyższe. Wiele osób żyje w tak dużym napięciu, że zaczyna to mieć negatywny wpływ na ich osobiste szczęście. Dlatego należy zadać sobie istotne pytanie, czy istnieje coś takiego, jak "obiektywna zdolność do odnoszenia sukcesu", która decyduje o sukcesie ekonomicznym, osobistym oraz o satysfakcji zawodowej? Odpowiedź brzmi tak. Taka zdolność rzeczywiście istnieje. Dla jej określenia użyto tu specjalnego pojęcia: "Inteligencja stosunków międzyludzkich". Dzięki inteligencji stosunków międzyludzkich można przeobrazić partnerów w przyjaciół i sprzymierzeńców oraz zdobyć ich szacunek, przychylność i aktywne wsparcie. Inteligencja emocjonalna obdarzy Cię nieodpartą siłą przyciągania i przekonywania. Zapewni przewagę we wszystkich sytuacjach, w których stykasz się i współpracujesz z innymi ludźmi.

Źródło adnotacji:

http://www.placet.com.pl/?mod=Sklep&act=product_info&products_id=60&

Jak kreować programy edukacyjne? : praca zbiorowa /pod red. Wiesława Ciczkowskiego. Olsztyn : Olsztyńska Szkoła Wyższa, 2000. - 271, [1] s.

Rozdz. 7 Autorskie programy edukacyjne (red Zbigniew Gontarz, Krystyna Kołba) ...Program pracy z dzieckiem uzdolnionym plastycznie; Program nauczania matematyki w klasach IV-VI "Uczeń zdolny"; Program nauczania matematyki dla ucznia zdolnego w gimnazjum;

Jak kształcić uzdolnienia dzieci i młodzieży /Judy W. Eby, Joan F. Smutny ; tł. [z ang.] Krzysztof Konarzewski. Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1998. - 213 s.

Praktyczna, krytyczna, oszczędna w odwołaniach do teorii naukowych książka o tym, jak oświata może pomagać w rozwoju dobrze zapowiadającym się dzieciom i wyróżniającej się młodzieży. Zachęca do poszukiwania sensu i celu kształcenia uczniów zdolnych. Autorki przedstawiają zalety i wady istniejących rozwiązań, wskazują rozmaite procedury pomocne w budowaniu programów edukacyjnych. Autorki w swym humanistycznym podejściu proponują zrezygnowanie z etykiety "dziecko zdolne" na rzecz określenia konkretnych talentów ("dziecko utalentowane artystycznie") lub osiągnięć ("uczeń uzdolniony do matematyki"). Po omówieniu biologicznych i psychospołecznych aspektów uzdolnień, poglądów na naturę twórczości, narzędzi wykorzystywanych w diagnozowaniu zdolności przechodzą do projektowania programów nauczania. Zachęcają przy tym czytelnika do dyskusji i wyborów, które najlepiej będą służyły uczniom.

Źródło adnotacji: <http://www.pedagogika.com.pl/product/1800.html>

Jak odkrywać i rozwijać uzdolnienia u dzieci: każde dziecko ma talent

/Christoph Perleth, Tanja Schatz, Martina Gast-Gampe ; we współpracy z Danielem Ringhandem ; z niem. tł. Maria Skalska. Warszawa : Wydaw. Lekarskie PZWL, cop. 2003. - 176, [1] s.

Wspomagaj rozwój swojego dziecka.

Jak wychować dziecko już od niemowlęctwa bez stosowania przymusu?

Jak zapewnić wszechstronny rozwój dziecka?

Jak odkrywać i rozwijać indywidualne uzdolnienia dziecka?

W książce tej znajdziesz odpowiedź na pytanie, jak wcześnie ujawnić i umiejętnie rozwinąć zalety talentów i zdolności Twojego dziecka, tak aby stały się podstawą jego przyszłych sukcesów i życiowych osiągnięć.

Liczne pomysły zajmujących zabaw, ćwiczeń i zajęć stymulujących rozwój dziecka.

Rozwijanie indywidualnej inteligencji dziecka należy przede wszystkim do rodziców! Dzięki wykorzystaniu rad zawartych w naszej książce przekonacie się, że może być ono przyjemne zarówno dla Waszych dzieci, jak i dla Was - rodziców, a wspólne zabawy umocnią więzy między Wami.

Rady dla rodziców nieodzowne w codziennym życiu.

Źródło adnotacji: <http://www.pzwl.pl/id,33,kid,282,ptitle,jak-odkrywac-i-rozwijac-uzdolnienia-u-dziecka.htm>

Jak pracować z uczniem zdolnym w kl. I-III ? : poradnik dla nauczycieli

nauczania początkowego : praca zbiorowa /pod kier. Marii Węglińskiej ; Centrum Doskonalenia Nauczycieli im. Wł. Spasowskiego w Warszawie. Oddział w Szczecinie. Szczecin 1990. -77 s.

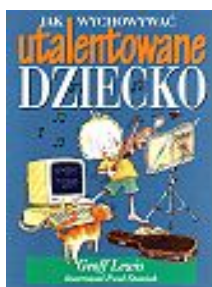

Jak rozpoznać uzdolnione dziecko : poradnik dla rodziców /Franz J. Mönks, Irene H. Ypenburg ; przekł.: Monika Sochacka. Kraków : Wydawnictwo WAM, 2007. -- 125, [1] s. ;21 cm.

Poradnik dla rodziców i nauczycieli Jak rozpoznać uzdolnione dziecko odpowiada między innymi na pytania czym są nieprzeciętne uzdolnienia, jak je rozpoznać już na etapie wczesnego dzieciństwa, w jaki sposób wspomagać dziecko/ucznia uzdolnionego w domu i w szkole oraz jak uniknąć problemów wychowawczych, kłopotów w szkole w przypadku takich dzieci. Poradnik zawiera przykłady z życia codziennego, liczne i pomocne rady, jak sprostać wyzwaniu, jakim jest dziecko uzdolnione dla nauczyciela i rodzica. Całość poparta jest gruntowną wiedzą z zakresu badań nad uzdolnieniami.

Źródło adnotacji :

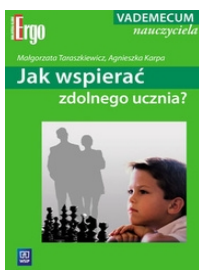
http://www.wysylkowo.pl/product_info.php?products_id=134550

Jak wychowywać utalentowane dziecko. Lewis, Geoff. Poznań : "Rebis", 1998. -- 184 s. : rys. ; 24 cm.

Wszyscy rodzice chcą odpowiedzi na pytanie: Czy moje dziecko jest utalentowane? Ten pełen rzetelnych informacji i przyjemny w czytaniu poradnik pokazuje, jak się tego dowiedzieć. Geoff Lewis, autor programów dla utalentowanych, doszedł do wniosku, że dzieci mają większe szanse na rozwinięcie swoich zdolności, jeśli ich predyspozycje w danym kierunku zostaną wcześniej rozpoznane i jeśli szkoła i dom będą ze sobą współpracować. Autor zawarł w książce zestawy kontrolne do identyfikacji różnego typu uzdolnień u dzieci.

Źródło adnotacji: http://merlin.pl/Jak-wychowywac-utalentowane-dziecko_Geoff-Lewis/browse/product/1,138665.html

Jak wspierać zdolnego ucznia? Taraszkiewicz, Małgorzata, Karpa, Agnieszka. Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 2009. -- 87, [1] s. ; 24 cm.

Odkrycie i rozpoznanie zdolności uczniów wymaga profesjonalnej opieki nauczycieli, pedagogów oraz rodziców. Autorki poradnika podają skuteczne narzędzia wyłaniania talentów w grupie przedszkolnej i klasie szkolnej. Wskazują na praktyczne rozwiązania trudności w pracy z uzdolnionymi uczniami. Podsuwają inspirujące pomysły, które wspierają rozwój utalentowanych uczniów i nie pozwalają na ich zaprzepaszczenie.

Źródło adnotacji: <http://sklep.wsip.pl/produkty/jak-wspierac-zdolnego-ucznia-1627/>

Jakiego kształcenia potrzeba dzieciom? : istota zagadnienia /Rosemarie Portmann ; [przekł. Beata Maria Kamińska]. Kielce : "Jedność", 2007. - 63 s.

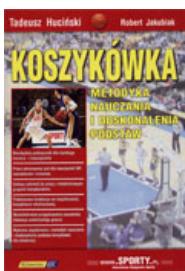
Po przeżyciu szoku związanego z ogłoszeniem wyników badania PISA, specjaliści w atmosferze silnej presji podjęli prace nad koncepcjami i planami, których zadaniem było podniesienie systemu edukacji z mizernego stanu, w jakim się znalazł. Jako rozwiązanie problemu proponuje się jeszcze wcześniejsze rozpoczynanie pracy edukacyjnej. W przedszkolu powinno się wprowadzać naukę języków obcych, a rozwój trzylatków powinien być wspierany zgodnie z ich IQ.

Źródło adnotacji: <http://www.kodeks.osdw.pl/ksiazka/Portmann-Rosemarie/Jakiego-kształcenia-potrzeba-dzieciom-istota-zagadnienia,43761901426KS>

Kim są wybitni ? : charakterystyka, identyfikacja, kształcenie /Frieda Painter
. Warszawa : WSiP, 1993 . - 80 s.

W pierwszej części książki zostały omówione różne znaczenia terminu "wybitny", by przybliżyć pewne konotacje tego słowa, pozwalające wybrać najbardziej odpowiednią w świetle wymagań i oczekiwań czytelnika. Druga część dotyczy identyfikacji uczniów zdolnych, m.in. prezentacji metod przydatnych nauczycielowi w rozpoznaniu dziecka zdolnego. Omówiono zasadność stosowania poszczególnych metod i ich zestawów, co może być szczególnie istotne dla nauczycieli rozpoczynających pracę szkole. Część trzecią przeznaczono na przedstawienie pewnych problemów związanych z właściwym nauczaniem dzieci wybitnie zdolnych.

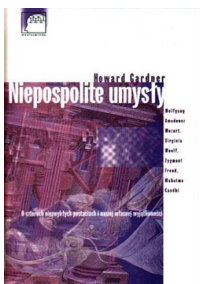
Źródło adnotacji: <http://www.pedagogiczna.edu.pl/zest435.htm>

Koszykówka : metodyka nauczania i doskonalenia podstaw /Tadeusz Huciński [oraz] Robert Jakubiak. Wrocław : Wydawnictwo BK, cop. 2005. – 42 s.

Publikacja dotyczy m.in. edukacji uzdolnionego gracza.

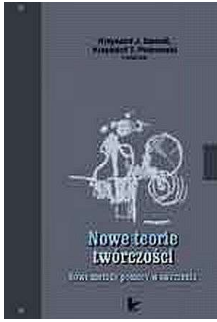
Matematyka dla naszych dzieci : gry i zabawy rozwijające uzdolnienia matematyczne /Marek Pisarski. Warszawa : Wyd. ECERI, 1992. - 173 s.

Niepospolite umysły : o czterech niezwykłych postaciach i naszej własnej wyjątkowości : Wolfgang Amadeusz Mozart, Virginia Woolf, Zygmunt Freud, Mahatma Gandhi /Howard Gardner ; tł. Anna Tanalska-Dulęba. Warszawa : CIS : "W.A.B.", 1998. - 230, [2] s.

Opisując szczegółowo biografie i dokonania czworga wielkich ludzi - Mozarta, Virginii Woolf, Freuda i Gandhiego, Gardner, jeden z najciekawszych współczesnych psychologów amerykańskich, rozwija w swej książce nową gałąź psychologii: naukę o wyjątkowych zdolnościach i talentach. Pokazuje również, jak inni, nie obdarzeni tak wielkimi talentami, uczyć się mogą lepiej wykorzystywać swoje umiejętności i nadarzające się w życiu szanse, jak "niezwykłe może narodzić się ze zwykłego", jak można przezwyciężyć przypadek, samodzielnie odnaleźć miejsce, w którym nasza osobowość będzie mogła rozkwitnąć. Nie powinniśmy pytać, kto jest niepospolity, ale gdzie jest niepospolitość - stwierdza autor. Nie obiecuje, że po zastosowaniu jego rad zaczniemy masowo przeradzać się w Einsteinów, Leonardów da Vinci i Vivaldich, nie stara się też frustrować nas do reszty przez porównywanie z wielkimi. Uświadamia nam jednak, że jest coś, co jesteśmy winni sobie samym - rozpoznanie, rozwinięcie i wykorzystanie w pełni tego, co zostało nam dane.

Źródło adnotacji: http://merlin.pl/Niepospolite-umysly_Howard-Gardner/browse/product/1,172012.html

Nowe teorie twórczości ; Nowe metody pomocy w tworzeniu : materiały z I Sesji Naukowo-Metodycznej Polskiego Stowarzyszenia Kreatywności, 12-14 X 2001, Kraków : praca zbiorowa / pod red. Krzysztofa J. Szmida, Krzysztofa T. Piotrowskiego. Kraków : "Impuls", 2005. - 246, [2] s.

Prezentowany tom stanowi zbiór referatów i komunikatów wygłoszonych na I Sesji Naukowo-Metodycznej, zorganizowanej przez Polskie Stowarzyszenie Kreatywności w dniach 12-14 października 2001 roku w Krakowie. Książka została podzielona na dwie części. W pierwszej, grupa autorów skoncentrowała się na temacie "(Nowe) teorie twórczości" (m. in. wymiary twórczości, zdolności i uzdolnienia w świetle psychologii transgresyjnej, iluzja "ducha czasu", poetyka przeszłości a poetyka przyszłości, obraz ucznia idealnego w relacji do obrazu ucznia twórczego, intuicja w czytaniu u młodzieży z dysleksją) natomiast w drugiej części omówiono problematykę "(Nowe) metody pomocy w tworzeniu" (m. in. kreatywne rozwiązywanie problemów w kształceniu kierowniczej kadry oświatowej, techniki odlingwistyczne, kształcenie kreatywności w praktyce gospodarczej, zastosowanie technik twórczych w radzeniu sobie ze stresem, praca twórcza jako warunek rozwoju osobistego).

Źródło adnotacji: <http://www.poczytaj.pl/56833>

Osiągnięcia uczniów zdolnych / Andrzej E. Sękowski. Lublin : TNKUL, cop. 2000. -- 242 s. ; 24 cm.

Psychologia osób wybitnie zdolnych jest dziedziną powoli torującą sobie miejsce wśród wielu różnorodnych specjalności psychologicznych. Prezentowana monografia podejmuje problematykę uczniów, których wybitne zdolności przejawiają się w toku nauki szkolnej. Doświadczenie nauczycieli i psychologów wskazuje na to, że istnieje duża grupa uczniów mających osiągnięcia niższe w stosunku do swoich możliwości intelektualnych, a zarazem są i tacy, którzy osiągają więcej, niż wskazywałyby na to wyniki uzyskiwane przez nich w testach inteligencji. Wybitne osiągnięcia szkolne zależą bowiem nie tylko od poziomu inteligencji, ale również od motywacji, zdolności twórczych oraz innych wymiarów, wśród których autor książki wymienia mądrość, stosunkowo od niedawna będącą przedmiotem zainteresowania psychologii. Wiąże się z nią zdolność dokonywania trudnej oceny siebie i otaczającego świata.

O osiągnięciach decydują też wartości, jakie człowiek preferuje, a także cele, które sobie stawia i do których dąży. W pracy zaprezentowano liczne badania prowadzone zarówno w Polsce, jak i w wielu innych krajach. Podjęte przez autora zagadnienie oraz sposób jego opracowania przybliży czytelnikowi problematykę wybitnych zdolności i osiągnięć człowieka.

Źródło adnotacji: <http://www.poczytaj.pl/25322>

Osobowość a wyniki w nauce : osobowościowe determinanty niskich osiągnięć szkolnych uczniów o inteligencji ponadprzeciętnej / pod red. Mieczysława Radochońskiego. Rzeszów : Wydaw. Wyższej Szkoły Pedagogicznej, 1993. - 105, [1] s.

Osobowościowe i środowiskowe uwarunkowania rozwoju ucznia zdolnego.

T.1 / pod red. Wiesławy Limont, Joanny Dreszer i Joanny Cieślakowskiej. - Toruń : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2010. 253 s. ; 23 cm.

W potocznym rozumieniu osoby zdolne szybko i efektywnie uczą się i mają znacznie więcej szans na osiągnięcie sukcesu w życiu. Jest to tylko po części prawda, sukces bowiem - jak wynika z obserwacji i badań osób wybitnie uzdolnionych - nie zawsze związany jest z posiadanymi zdolnościami, a częściej z odpowiednią strukturą osobowości i motywacji pozwalających na długotrwały wysiłek i pracę. Współcześnie przyjmuje się dwojakie rozumienie zdolności: wąskie, elitarne, związane z wybitnymi zdolnościami, obejmujące od około 3 do 5% populacji, oraz znacznie szersze, egalitarne, włączające około 25 do 30% wszystkich żyjących ludzi do grupy uzdolnionej. To ostatnie podejście pozwala na przyjęcie założenia, że co trzecia lub czwarta osoba jest uzdolniona. Uważa się, że jest tyle rodzajów zdolności, ile różnych aktywności człowieka; oznacza to, że mogą pojawić się uzdolnienia kierunkowe, odpowiadające nowo powstałym dziedzinom aktywności. A jednocześnie uzdolnienia, które nie mogą być realizowane z powodu braku odpowiedniego dla nich obszaru działania, zmieniają swoją wewnętrzną strukturę, dostosowując się do istniejących możliwości. Szerokie rozumienie zdolności pozwala przyjąć założenie, że każda osoba może posiadać jakiś rodzaj uzdolnień, potencjalnie możliwy do zidentyfikowania w przyszłości. Zależy to od istniejących pól i dziedzin aktywności oraz od poziomu posiadanych uzdolnień. Wybitne uzdolnienia ujawniają się zdecydowanie wcześniej niż zdolności rozwinięte na niższym poziomie. Ujawnianie się zdolności może być także związane z sytuacjami lub oświadczeniami, które pozwalają na ich skryształizowanie. Im bogatsze doświadczenie we wczesnym okresie rozwoju, tym większa istnieje szansa na szybsze ujawnienie się uzdolnień.

Źródło adnotacji:

http://www.wydawnictwoumk.pl/prod_k_1094,1096_1096_73526_Osobowoscio_we_i_srodowiskowe_uwarunkowania_rozwoju_ucznia_zd.html

O talentach w szkole czyli 7 wspaniałych SPE. Bednarkowa, Wiga. (Specjalne Potrzeby Edukacyjne). Warszawa : Fraszka Edukacyjna, 2010. -- 155 s. : il. ; 24 cm.

Książka o talentach i zdolnościach, o pracy Nauczycieli i Pedagogów, Dyrekcji szkół – słowem o szkole w XXI wieku, w której wychodzi się naprzeciw potrzebom uczennic i uczniów.

Jak przygotować i poprowadzić lekcję, gdy w klasie są i uczniowie z dysleksją, i utalentowani lingwistycznie, i ekstrawertyczni, i zamknięci w sobie, by wszyscy na niej skorzystali? Jak wspierać rozwój wielorakich inteligencji i uczennic, i uczniów? Książka zawiera wiele konkretnych odpowiedzi, jak pracować w szkole, żeby było nowocześnie, po ludzku, przyjaźnie i radośnie, na miarę potrzeb, możliwości i oczekiwań różnych dzieci i różniącej się od siebie młodzieży.

Autorka zachęca do dyskusji nad tym, jakiej chcemy szkoły, jakiej szkoły potrzebują młodzi Ludzie Cywilizacji Cybernetycznej, jaką my – dorośli – jesteśmy w stanie im zaoferować.

Źródło adnotacji:

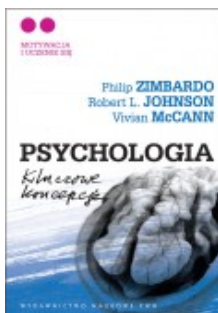
<http://www.fraszka.edu.pl/sklep/index.php?p=productsMore&iProduct=135&sName=o-talentach-w-szkole-7-wspanialych>

Pedagogika specjalna : podręcznik akademicki. 2 / Smith Deborah Deutsch, red. nauk. Anna Firkowska-Mankiewicz, Grzegorz Szumski ; [tł. Justyna Agata Korbel, Zuzanna Saba Litwińska, Mieczysław Eligiusz Litwiński]. Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN : Wydawnictwo APS, 2008. -- 404 s. : il. ; 24 cm.

Podstawowy podręcznik z zakresu pedagogiki specjalnej przybliżający najważniejsze i aktualne zagadnienia tej dyscypliny w Polsce i na świecie. Autorka wyczerpująco omawia zagadnienia poświęcone kontekstowi edukacji specjalnej w dobie obecnych szans i możliwości, indywidualizacji w zakresie planowania kształcenia osób niepełnosprawnych oraz konkretnych rozwiązań w tej dziedzinie. Przybliży wiedzę oraz sposoby pracy z osobami mającymi konkretne zaburzenia czy odchylenia od normy. Omawia specyfikę upośledzenia fizycznego, chorób przewlekłych i specjalnej opieki zdrowotnej, kształcenia osób z problemami wzroku i słuchu, dzieci z zaburzeniami emocjonalnymi oraz zaburzeniami zachowania. Pokazuje konkretne rozwiązania dotyczące uczenia się osób upośledzonych umysłowo, dzieci z zaburzeniami mówienia i języka, czy specyficzne problemy dzieci z autyzmem. Szczegółowo prezentuje problemy osób z niepełnosprawnością złożoną, głuchoniemych oraz z pourazowym uszkodzeniem mózgu. Przedstawia także problemy różnic kulturowych w zakresie kształcenia osób niepełnosprawnych, w tym dwujęzycznych. **Jeden z rozdziałów poświęcony jest również rozwojowi dzieci zdolnych oraz specyfice pracy z nimi.**

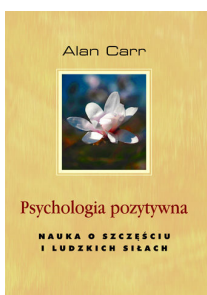
Źródło adnotacji: <http://ksiegarnia.pwn.pl/produkt/7314/pedagogika-specjalna-t-2.html>

Psychologia : kluczowe koncepcje. [T. 2], Motywacja i uczenie się / Philip G. Zimbardo, Robert L. Johnson, Vivian McCann ; red. nauk. Maria Materska ; tl. Malgorzata Guzowska-Dabrowska, Jozef Radzicki, Ewa Czerniawska. - Wyd. 1,- Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2011. - 280, [1] s. : il. ; 24 cm.

Tom II podręcznika omawia 3 wielkie tematy w psychologii: emocje i motywacje, uczenie się oraz pamięć. Autorzy rozprawiają się z tradycyjnym poglądem ukazującym emocje jako kłopotliwy ciężar i przeszkodę w korzystaniu z rozumu. Według nich inteligentna maszyna pozbawiona uczuć nie potrafiłaby wytworzyć zgodnego z prawdą obrazu rzeczywistości. Przedstawiają także różne rodzaje motywacji, wskazując charakterystyczne dla nich wpływy biologiczne, umysłowe, behawioralne i społeczno-kulturowe. Jednak motywacje w dużym stopniu zależą od procesów uczenia się, natomiast u podstaw innych leżą przede wszystkim czynniki biologiczne. Co więcej, motywacje różnią się między sobą wrażliwością na bodźce środowiskowe, na wzmocnienia i na wpływy społeczno-kulturowe. Zarówno emocje, jak i procesy motywacyjne są niezwykle istotne w zdobywaniu, przetwarzaniu i stosowaniu informacji - na równi z inteligencją, dobrą pamięcią i zdolnością uczenia się. W niniejszym tomie wszystkie te relacje zostały szczegółowo omówione. W książce czytelnik znajdzie wiele praktycznych wskazówek oraz odpowiedzi na ważne pytania. W jaki sposób kontrolować emocje? Skąd się bierze motywacja i jak ją wzmocnić? Czy należy karać i nagradzać dzieci? Jak się uczyć i jak rozumieć wybryki pamięci?

Źródło adnotacji: <http://ksiegarnia.pwn.pl/produkt/37881/psychologia-kluczowe-koncepcje-t-2-oprawa-miekkka.html>

Psychologia pozytywna : nauka o szczęściu i ludzkich siłach / Alan Carr ; przekł. Zbigniew A. Królicki ; [konsultacja nauk. Helena Sęk ; red. nauk. Łukasz Kaczmarek]. - Poznań : Zysk i S-ka Wydawnictwo, cop. 2009.- 399 s. : il. ; 24 cm.

W publikacji przedstawiono takie zagadnienia, jak: badania nad szczęściem, optymalne doświadczenie, nadzieje i optymizm, inteligencję emocjonalną, zdolności, twórczość i mądrość, badanie ludzkich sił w powiązaniu z pozytywnymi cechami i motywami, pozytywne ja (poczucie własnej wartości, własnej skuteczności, strategia radzenia sobie, mechanizmy obronne), pozytywne związki oraz rozwijanie się i stawianie czoła zmianom w stylu życia. Każdy z rozdziałów zawiera cele nauczania, zagadnienia, podsumowanie, pytania, lektury uzupełniające, metody zastosowane w badaniach, słowniczek.

Źródło: katalog DBP

Psychologiczne modele umysłu /Czesław S. Nosal. Warszawa : Państwowe Wydaw. Naukowe, 1990.- 445, [3] s.

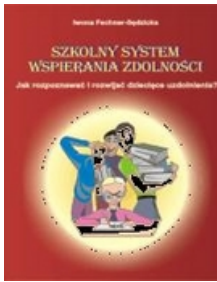
Rozpoznawanie zdolności i uzdolnień dzieci i młodzieży /Czesław Nowaczyk. Wrocław ; Jelenia Góra : Dolnośląski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, 2001. - 40 s.

Rozwijanie zdolności uczenia się : wybrane konteksty i problemy : [praca zbiorowa] / pod red. Ewy Filipiak. - Bydgoszcz : Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, 2008. - 214, [1] s. : il. ; 24 cm.

Zbiór tekstów omawiających problematykę rozwijania zdolności uczenia się uczniów. Autorzy zwracają uwagę na rolę nauczyciela jako organizatora społecznego środowiska uczenia się, sposoby rozwijania zdolności uczenia się w kulturze klasy szkolnej, odwołują się do socjokulturowej perspektywy koncepcji L.S. Wygotskiego, J.S. Brunera i współczesnych powiązań z ich teoriami, przedstawiają modele zajęć sprzyjających wyzwaniu twórczości dziecięcej. W ostatniej części opisują możliwości i problemy samoregulowanego uczenia się (strategie, autonomia, język a uczenie się, rozwój zdolności samodzielnego uczenia się, współdziałanie).

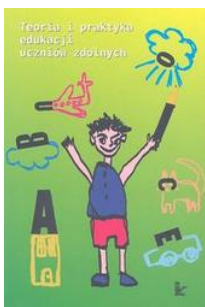
Szkice do pedagogiki zdolności /pod red. Andrzeja Góralskiego. Warszawa : "Scholar", 1996 ([Warsz.] : "Evan"). -143 s.

Szkolny system wspierania zdolności :jak rozpoznawać i rozwijać dziecięce uzdolnienia? /Iwona Fechner-Sędzicka. Toruń ; Łysomice : Aker, [2005]. - 79 s.

Szkolny system wspierania zdolności jest ciekawą propozycją dla nauczycieli zainteresowanych zagadnieniem zdolności uczniów. Książka traktuje to zagadnienie zarówno w ujęciu teoretycznym jak i konkretnych rozwiązań metodycznych. Podkreślić należy niezwykle cenne podejście do zdolności dzieci przez pryzmat wszechstronnego rozwoju, który umożliwia każdemu odkrycie własnego potencjału. Bardzo ważnym momentem jest decydowanie dziecka o swoich działaniach, poczucie sprawstwa a w rezultacie świadomość własnych zainteresowań czy zdolności. Autorka prezentuje Szkolny System Wspierania Zdolności, którego skuteczność zależy również od tworzenia koalicji osób zaangażowanych w pomoc dzieciom: rodziców, specjalistów, nauczyciela mistrza podrywającego uczniów nawet do najbardziej wymyślnych i niezwykłych działań. W książce czytelnik znajdzie podpowiedzi jak organizować pracę z uczniem zdolnym w przyjętym w szkole systemie. Książkę zamykają praktyczne rozwiązania - zbiór interesujących form i metod pracy wynikających z doświadczeń autorki.

Źródło adnotacji: <http://www.gandalf.com.pl/b/szkolny-system-wspierania-zdolnosci-jak/>

Teoria i praktyka edukacji uczniów zdolnych /red. Wiesława Limont. Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls", 2005. - 372, [4] s.

Książka jest zbiorem artykułów, które zostały przygotowane na II Ogólnopolską Konferencję Teoretyczne i praktyczne aspekty edukacji uczniów zdolnych. Publikacja podzielona jest na dwie części. W części pierwszej znajdują się artykuły dotyczące teoretycznego aspektu zagadnień kształcenia zdolności i twórczości. W drugiej części zostały umieszczone artykuły nauczycieli realizujących autorskie programy w pracy z uczniami szczególnie zdolnymi. Zwiększone zainteresowanie metodami i strategiami kształcenia uczniów szczególnie zdolnych na świecie, w krajach UE, w tym także w Polsce, wskazuje na konieczność prowadzenia badań w tym zakresie, jak również wypracowanie koncepcji edukacji jednostek szczególnie zdolnych, począwszy od najwcześniejszego etapu rozwoju. Niezwykle ważnym aspektem jest upowszechnienie problematyki podejmowanej w tej publikacji, ponieważ żadne państwo nie jest tak bogate, aby zrezygnować. Z kształcenia uczniów zdolnych, gdyż jest ono najlepszą inwestycją dla jednostki, rodziny oraz całego społeczeństwa.

Źródło adnotacji:
http://www.wysylkowo.pl/product_info.php?products_id=111084

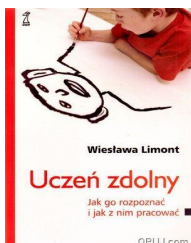

Twoje dziecko jest zdolne : wychowanie przykładem /Erika Landau ; tł. Tadeusz Szafrąński. Warszawa : Instytut Wydawniczy Pax, 2003. - 210, [2] s.

Często przyczyną problemów wychowawczych z dzieckiem szczególnie uzdolnionym jest rozziw między jego rozwojem intelektualnym i emocjonalnym. Autorka w swej książce skierowanej do dzieci utalentowanych, ich rodzin i wychowawców przestrzega przed rozwijaniem u młodego geniusza jedynie jakichś szczególnych uzdolnień. Należy zajmować się całą osobowością dziecka: jego możliwościami emocjonalnymi, intelektualnymi, muzycznymi i społecznymi. Książka ma pomóc utalentowanemu dziecku realizować jego

uzdolnienia, a jednocześnie uniknąć dramatu samotności małej pianistki. Jest to wznowienie wydanej przed trzema laty książki, która okazała się jedną z najpoczytniejszych w serii "Wychowanie bez porażek". Jej zaletą jest bardzo przystępny język i silne ugruntowanie w praktyce wychowawczej.

Źródło adnotacji: <http://www.mentis.pl/25407-twoje-dziecko-jest-zdolne>

Uczeń zdolny : jak go rozpoznać i jak z nim pracować / Wiesława Limont. -- Sopot : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2010. - 317 s. : il. (w tym kolor.) ; 24 cm.

W opinii potocznej do dziś pokutuje przekonanie, że osoby zdolne nie potrzebują żadnego wsparcia i pomocy, gdyż doskonale radzą sobie w szkole, a w przyszłości z pewnością osiągną sukces zawodowy. Nic bardziej mylnego. Nauczyciele, a także osoby odpowiedzialne za zarządzanie kształceniem, powinni przyjąć założenie, iż uczniowie zdolni mają specjalne potrzeby edukacyjne i szczególne wymagania.

Autorka niniejszej książki obszernie omawia zagadnienie zdolności. W wyczerpujący sposób przedstawia charakterystykę i metody identyfikacji osób zdolnych już od najmłodszych lat, popierając ją przykładami. Przedstawia również zagrożenia rozwojowe, które mogą dotyczyć dzieci ze szczególnymi uzdolnieniami, a także wyjaśnia, dlaczego część uczniów zdolnych może mieć problemy w uczeniu się. Omawia koncepcje kształcenia takich uczniów i podaje przykłady funkcjonujących programów edukacyjnych rozwijających zdolności twórcze.

Źródło adnotacji: <http://www.gwp.pl/8514,uczen-zdolny-jak-go-rozpoznać-i-jak-z-nim-pracować.html>

Uczniowie zdolni i ich nauczyciele :15-lecie Towarzystwa Szkół Twórczych 1983-1998 /Danuta Nakoneczna ; Towarzystwo Szkół Twórczych, Stowarzyszenie Szkół Aktywnych. Warszawa : TST, 1998. - 203 s.

Wielkie funkcje technicznego intelektu :struktura uzdolnień technicznych /Edward Franus. Rzeszów : Wyższa Szkoła Pedagogiczna ; Kraków : Wydaw. Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2000. - 292, [1] s.

Problematyka książki obejmuje szeroki zakres zagadnień struktury intelektu technicznego. Praca składa się z przedmowy, zakończenia i 5 części: Myślenie jako podstawowa funkcja kreatywna intelektu technicznego, Wyobraźnia jako funkcja ilustracyjna intelektu technicznego, Rozumienie jako funkcja kryterialna intelektu technicznego, Orientacja ergonomiczna jako funkcja humanistyczna intelektu technicznego, Uzdolnienie techniczne jako system funkcji intelektu technicznego. Książka rekomendowana jest dla nauczycieli wychowania technicznego, młodzieży, inżynierów, ergonomistów i humanistów zainteresowanych badaniem problematyki technicznej, psychologów i pedagogów zajmujących się poradnictwem zawodowym oraz młodzieży, która weszła na drogę wielkiej akceleracji techniki humanistycznej.

Źródło adnotacji:

http://wydawnictwo.univ.rzeszow.pl/product_info.php?cPath=31&products_id=203

Wspieranie elementarnych zdolności twórczych uczniów /Władysław Puślecki. Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls", 1999. -207, [5] s.

W książce autor omówił teoretyczne podstawy aktywności twórczej ze szczególnym uwzględnieniem wielomianowych, elementarnych zdolności twórczych, podstawy metodologiczne oraz projekt systemowego wspierania elementarnych zdolności twórczych uczniów w trakcie uprzedmiotowionych spotkań dydaktycznych. Autor ukazuje skuteczność ćwiczeń wspierających zdolności twórcze uczniów w toku innowacyjnej formy organizacyjnej pracy uczniów i nauczyciela.

Źródło adnotacji :

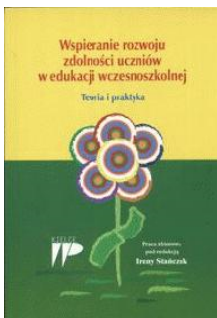
http://www.inbook.pl/a/produkt/id/35914/ksiazki_wspieranie_element_zdolnosci_tworczych_uczniow_puslecki_wladyslaw.html

Wspieranie rozwoju uczniów zdolnych: specjalne rozwiązania stosowane w szkołach w Europie / [Komisja Europejska. Dyrekcja Generalna ds. Edukacji i Kultury ; przetł. Ewa Kolanowska]. - Warszawa : Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, 2008.- 48 s. : il. ; 30 cm.

W publikacji przedstawiono: definicje populacji dzieci i młodzieży szkolnej, kryteria klasyfikacji, rozwiązania edukacyjne występujące w szkołach w Europie oraz problematykę wspierania rozwoju uczniów zdolnych w kształceniu i doskonaleniu zawodowym nauczycieli.

Źródło adnotacji: <http://www.eurydice.org.pl/files/zdolny.pdf>

Wspieranie rozwoju zdolności uczniów w edukacji wczesnoszkolnej : teoria i praktyka : praca zbiorowa / pod red. Ireny Stańczak. -- Kielce : Wydawnictwo Pedagogiczne ZNP, cop. 2008. - 71 s. : il. ; 21 cm.

Adresatem publikacji są czynni zawodowo nauczyciele wczesnej edukacji oraz adepci tego zawodu. Książka ma charakter teoretyczno-metodyczny.

Poradnik zawiera:

wybrane zagadnienia z zakresu pedagogiki zdolności,
możliwości wspierania rozwoju zdolności,
propozycje rozwiązań praktycznych.

Autorzy zwracają uwagę na prawo wszystkich dzieci do rozwoju potencjału intelektualnego i zdolności, niezależnie od statusu materialnego rodziny, w ramach powszechnej edukacji. Omówiono m.in. diagnozowanie zdolności oraz kompetencji poznawczych dziecka, stymulowanie twórczej aktywności językowej. Podano przykłady metod i ćwiczeń inspirujących aktywność twórczą uczniów (burza pytań, test zdań niedokończonych, inscenizacje, doświadczenia poszukujące). Przedstawiono sposoby stymulacji ciekawości poznawczej dzieci.

Źródło adnotacji: [http://mix.pl/p-](http://mix.pl/p-wspieranie-rozwoju-zdolnosci-uczniow-w-edukacji-wczesnoszkolnej-teoria-i-praktyka/product/show/id/63136)

[wspieranie_rozwoju_zdolnosci_uczniow_w_edukacji_wczesnoszkolnej_teoria_i_praktyka/product/show/id/63136](http://mix.pl/p-wspieranie-rozwoju-zdolnosci-uczniow-w-edukacji-wczesnoszkolnej-teoria-i-praktyka/product/show/id/63136)

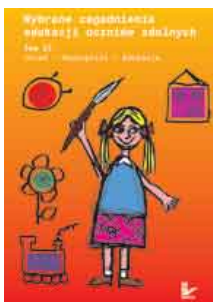

Wybrane zagadnienia edukacji uczniów zdolnych. T.1, Zdolności i stymulowanie ich rozwoju /pod red. nauk. Wiesławy Limont i Joanny Cieślukowskiej. Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls" ; Toruń : Uniwersytet Mikołaja Kopernika, 2005. - 359 s.

Tom I opracowania, zatytułowany „Zdolności i stymulowanie ich rozwoju”, podzielony został na trzy rozdziały zawierające teksty na temat zdolności, metod ich kształcenia oraz rozwoju. Rozdział pierwszy porusza problematykę teoretycznych i praktycznych problemów zdolności. W drugim rozdziale opisano temat rozwijania zdolności twórczych, a w trzecim – rozwój i kształcenie zdolności muzycznych. Publikacja adresowana jest do szerokiego grona humanistów, ze szczególnym uwzględnieniem pedagogów, nauczycieli oraz studentów kierunków związanych z nauczaniem, a także psychologów.

Źródło adnotacji:

http://www.wysylkowo.pl/product_info.php?products_id=106835

Wybrane zagadnienia edukacji uczniów zdolnych. T.2, Uczeń - nauczyciel - edukacja /pod red. nauk. Wiesławy Limont i Joanny Cieślukowskiej. Toruń : Uniwersytet Mikołaja Kopernika ; Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls", 2005. -392 s.

Tom II zatytułowany „Uczeń – Nauczyciel – Edukacja” zawiera artykuły napisane przez autorów z kraju i zza granicy. Tom tworzy pięć rozdziałów. W książce Czytelnik może się zapoznać m.in. z psychologicznymi i neurobiologicznymi podstawami rozwoju zdolności, rolą nauczyciela w pracy z uczniem zdolnym, programami edukacyjnymi dla dzieci zdolnych. Jeden z rozdziałów poświęcony jest Gimnazjum i Liceum Akademickiemu w Toruniu – jedynej tego typu szkole w Polsce – powołanej w celu kształcenia uczniów szczególnie zdolnych. Publikacja adresowana jest do szerokiego grona humanistów, ze szczególnym uwzględnieniem pedagogów, nauczycieli oraz studentów kierunków związanych z nauczaniem, a także psychologów.

Źródło adnotacji:

http://www.wysylkowo.pl/product_info.php?products_id=106835

Wyznaczniki uzdolnień plastycznych nauczycieli i uczniów /Tomasz Rudowski. Warszawa : Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, 1994. - 337 s.

Zabawy ze sztuką : podręcznik metodyczny dla nauczycieli : praca z dzieckiem uzdolnionym, wrażliwym lub nieśmiałym w małych grupach : grupy wiekowe 5-7 lat, 7-9 lat i 9-13 lat : (ponad 100 tematów plastycznych) /Anna Kalbarczyk. Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls", 2006. -97, [3] s.

Tego typu książki nie było dotąd w Polsce na rynku wydawniczym. Autorka skupiła się przede wszystkim na pracy plastycznej z dziećmi zdolnymi, wrażliwymi oraz nieśmiałymi w wieku 5-13 lat. Sztuka dla jednych dzieci może być terapią, dla innych realizowaniem siebie i rozwijaniem talentów, ale dla wszystkich dzieci powinna być znakomitą zabawą. Podręcznik adresowany jest do nauczycieli prowadzących zajęcia plastyczne, psychologów, którzy na temat twórczości plastycznej wiedzą niewiele, a także rodziców dzieci uczęszczających na zajęcia plastyczne. W książce znajdziemy ponad 100 tematów plastycznych.

podzielonych na trzy grupy wiekowe: 5-7, 7-9 oraz 9-13 lat.

Źródło adnotacji: <http://www.poczytaj.pl/56965>

Zarządzanie talentami, red. nauk. Stanisława Borkowskiego. Warszawa : Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, 2005. -- 175 s. : wykr. ;24 cm.

Twarda konkurencja globalna i burzliwe otoczenie rodzi imperatyw troski organizacji o trwały i efektywny ich rozwój oraz zaangażowanie pracowników w realizację celów, jakie sobie wytyczyły. Jest zatem rzeczą naturalną, że rośnie zainteresowanie firm pozyskiwaniem i utrzymaniem pracowników kreatywnych, przedsiębiorczych, o wysokim potencjale rozwojowym, którzy stanowią będą dźwignię wzrostu wartości tych firm. Pracowników takich najczęściej określa się mianem "talenty". Pracownicy utalentowani są dobrem rzadkim. Trwa zatem wyścig o nich. W konsekwencji pojawia się problem zarządzania talentami, które prowadzić będzie do ich identyfikowania i pozyskiwania w dostosowaniu do strategii organizacji, ich utrzymania, motywowania do osiągania jak najlepszych efektów oraz do rozwoju korzystnego dla firmy i talentów. Jak nimi zarządzać, aby sprostać oczekiwaniom związanym z zatrudnianiem talentów? Próbę odpowiedzi na to pytanie stanowi niniejsza książka, która jest - jak się zdaje - pierwszą na polskim gruncie pracą zwięzłą, która gromadzi wiedzę teoretyczną i praktyczną w obszarze zarządzania talentami.

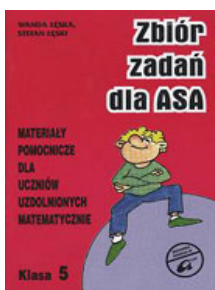
Źródło adnotacji: http://ksiegarnia.ipiss.com.pl/index.php?nr_rok=0705

Zbiór zadań dla asa - 4 klasa : materiały pomocnicze dla uczniów uzdolnionych matematycznie /Stanisław Durydziwka. Warszawa : "Adam", [1999]. - 53 s.

Materiały pomocnicze dla uczniów uzdolnionych matematycznie. Zbiór zawiera zadania o podwyższonym stopniu trudności z zakresu materiału programowego z matematyki na poziomie klasy czwartej. Do wykorzystywania przez nauczyciela przy indywidualizacji procesu lekcyjnego oraz do samodzielnej pracy dla ucznia przygotowującego się do startu w konkursach matematycznych, ambitnego, zamiłowanego w matematyce.

Źródło adnotacji: <http://www.adam.edu.pl/index.php?s=karta&id=108>

Zbiór zadań dla asa - 5 klasa : materiały pomocnicze dla uczniów uzdolnionych matematycznie /Wanda Łęska, Stefan Łęski. Warszawa : "Adam", 2000. - 49 s.

Materiały pomocnicze dla uczniów uzdolnionych matematycznie. Zbiór przeznaczony dla uczniów o zainteresowaniach matematycznych, zawiera ciekawe zadania o podwyższonym stopniu trudności. Do wykorzystania przez nauczyciela i ucznia w pracy na lekcji i w domu.

Źródło adnotacji: <http://www.adam.edu.pl/index.php?s=karta&id=125>

Zbiór zadań dla asa - 6 klasa :materiały pomocnicze dla uczniów uzdolnionych matematycznie /Wanda Łęska, Stefan Łęski. Warszawa : "Adam", [1994]. - 63, [1] s.

Materiały pomocnicze dla uczniów uzdolnionych matematycznie. Zbiór przeznaczony dla uczniów o zainteresowaniach matematycznych, zawiera ciekawe zadania o podwyższonym stopniu trudności. Do wykorzystania przez nauczyciela i ucznia w pracy na lekcji i w domu. Stanowi doskonały materiał przygotowujący ucznia do konkursów matematycznych.

Źródło adnotacji: <http://www.adam.edu.pl/index.php?s=karta&id=122>

Zbiór zadań dla asa :I klasa gimnazjum : materiały pomocnicze dla uczniów uzdolnionych matematycznie /Wanda Łęska, Stefan Łęski. Warszawa : "Adam", 2000. - 63 s.

Zbiór przeznaczony dla uczniów uzdolnionych matematycznie w klasie pierwszej gimnazjum. Jest kontynuacją „Zbioru zadań dla Asa” opracowanego dla każdej z klas szkoły podstawowej. Zawiera wiele ciekawych zadań o podwyższonym stopniu trudności. Stanowi doskonały materiał przygotowujący ucznia do konkursów matematycznych, kształci logiczne myślenie i wyobraźnię przestrzenną.

Źródło adnotacji: <http://www.adam.edu.pl/index.php?s=karta&id=19>

Zbiór zadań dla asa : II klasa gimnazjum : materiały pomocnicze dla uczniów uzdolnionych matematycznie /Wanda Łęska, Stefan Łęski. Warszawa : "Adam", 2000. - 70 s.

Materiały pomocnicze dla uczniów uzdolnionych matematycznie.

Zbiór, przeznaczony dla uczniów uzdolnionych matematycznie, zawiera ciekawe zadania o podwyższonym stopniu trudności. Stanowi doskonały materiał przygotowujący ucznia do konkursów matematycznych.

Źródło adnotacji: <http://www.adam.edu.pl/index.php?s=karta&id=142>

Zdolni utalentowani twórcy : poradnik dla pedagogów, psychologów, nauczycieli i rodziców /Mirosława Partyka. Warszawa : Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej Ministerstwa Edukacji Narodowej, 1999. - 172 s.

To pierwsza w Polsce publikacja o wybranych aspektach zdolności dzieci i młodzieży napisana w tak przystępny sposób. Jest to spójny i przejrzysty zbiór informacji teoretycznych i praktycznych dotyczących problematyki zdolności, uzdolnień i twórczości. Autorka podpowiada pedagogom, psychologom, nauczycielom, wychowawcom, a także rodzicom, jak rozpoznać zdolności dziecka i jak z nim pracować. Książka zawiera scenariusze zajęć, które można w całości wykorzystać w pracy z dziećmi zdolnymi. Znaleźć tu można bogaty wykaz literatury z zakresu tematyki zdolności oraz adresy szkół i placówek kształcących oraz wspomagających uczniów zdolnych.

Źródło adnotacji: http://www.psyche.pl/product_info.php?products_id=1851

Zdolności i uzdolnienia jako osobowościowe właściwości człowieka /red. nauk. Stanisław Popek. Lublin : Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie - Skłodowskiej, 1996. - 210 s.

Poszukiwania nowych rozwiązań problemu zdolności, podjęte przez pracowników Zakładu Psychologii Ogólnej, rozwiązań holistycznych i systemowych, opartych w szczególności na założeniach interakcyjnej teorii zdolności.

Źródło adnotacji: http://merlin.pl/Zdolnosci-i-uzdolnienia-jako-osobowosciowe-wlasciwosci-czlowieka_UMCS/browse/product/1,23563.html

Zdolny uczeń : metody planowania samodzielnej nauki : poczucie własnej skuteczności ucznia /B.J. Zimmerman, S. Bonner, R. Kovach ; przekł. Magdalena Połaszewska-Nicke. - Wyd. 2 w jez. pol. - Gdańsk : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2008. 127 s. : il. ; 23 cm. (Biblioteka Wychowawcy)

W książce przedstawiono model dydaktyczny służący przekazywaniu młodzieży gimnazjalnej i licealnej podstawowych umiejętności z zakresu uczenia się, pomocnych podczas odrabiania zadań domowych i samodzielnej nauki, redagowania notatek. Niniejsza książka została pomyślana w taki sposób, by stanowić pomoc dla nauczycieli przy wprowadzaniu cyklu samodoskonalenia, ułatwiającego uczniom samoobserwację, ocenę własnej efektywności, wyznaczenie sobie celów i zastosowanie opracowanych przez siebie strategii uczenia się, automonitorowanie zmian i korygowanie własnych strategii. Jak nauczyć dzieci samodzielnego uczenia się? Jak pobudzić je do myślenia i poczucia odpowiedzialności za własne postępowanie? Jak sprawić, by zaczęły one wykorzystywać techniki samodoskonalenia? Na wszystkie te pytania szczegółowo odpowiadają autorzy książki, podkreślając fakt, iż podstawą samodzielnego uczenia i przyszłego powodzenia w pracy zawodowej i codziennym życiu jest zdrowe poczucie własnej skuteczności.

Źródło adnotacji: <http://www.eduksiegarnia.pl/zdolny-uczen-metody-planowania-samodzielnej-nauki-p-3438.html>